

Tato publikace byla vydána z projektu:
„Tvorba mezinárodního vědeckého týmu a zapojování do vědeckých sítí v oblasti nanotechnologií a nekonvenčního tváření materiálu“,
 reg. č. CZ.1.07/2.3.00/20.0038,
 podporovaného Operačním programem Vzdělávání pro konkurenceschopnost,
 spolufinancovaného z Evropského sociálního fondu a ze státního rozpočtu České republiky.

Tvorba mezinárodního vědeckého týmu a zapojování do vědeckých sítí v oblasti nanotechnologií a nekonvenčního tváření

Autor:	Kolektiv autorů
Pracoviště:	VŠB-Technická univerzita Ostrava Fakulta strojní
Název:	Mezinárodní projekty v oblasti VaV
Místo, rok:	Ostrava, 2014
Počet stran:	79
Vydala:	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, FS, Katedra mechanické technologie

Mezinárodní projekty v oblasti VaV

Ing. Libor Kraus

Ing. Michal Zemko, Ph.D.

Dr. Ing. Zbyšek Nový

doc. Ing. Jan Džugan, Ph.D.

prof. Ing. Jozef Zrník, CSc.

©Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, 2014

ISBN 978-80-248-3461-0

Nanotým VŠB – TU Ostrava
 CZ.1.07/2.3.00/20.0038

Ostrava 2014

Název kurzu: Mezinárodní projekty v oblasti VaV

Autor: Libor Kraus

Spoluautoři: Michal Zemko, Zbyšek Nový, Jan Džugan, Jozef Zrník

Vydání: první, 2014

Jazyková korektura: nebyla provedena

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tyto studijní materiály vznikly za finanční podpory Evropského sociálního fondu a rozpočtu České republiky v rámci řešení projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Zkrácený název projektu: „Nanotým VŠB-TU Ostrava“

Číslo: CZ.1.07/2.3.00/20.0038

Realizace: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

Partner projektu: COMTES FHT a.s., Plzeň

© Libor Kraus, Michal Zemko, Zbyšek Nový, Jan Džugan, Jozef Zrník

© Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

ISBN 978-80-248-3461-0

Obsah

1. PRÁVNÍ ÚPRAVA PODPORY VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ.....	4
1.1 ZÁKON Č. 300/1992 Sb.	4
1.2 ZÁKON Č. 130/2002 Sb.	7
1.3 NĚKOLIK ÚVAH O BUDOUCÍM VÝVOJI.....	15
2. PRÁVNÍ ÚPRAVA VZTAHŮ MEZI POSKYTOVATELEM A PŘÍJEMCEM.....	19
3. PARTNERSKÁ SMLOUVA (SMLOUVA O ÚČASTI NA ŘEŠENÍ PROJEKTU)	23
4. RÁMEC SPOLEČENSTVÍ.....	25
4.1 DOSAVIDNÍ RÁMEC SPOLEČENSTVÍ (2006/C 323/01)	25
4.2 PŘIPRAVOVANÝ RÁMEC SPOLEČENSTVÍ.....	26
5. OCHRANA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ.....	29
6. POLITICKÝ KONTEXT.....	37
6.1 UNIE INOVACÍ	37
6.2 NÁRODNÍ POLITIKA VÝZKUMU, VÝVOJE INOVACÍ ČESKÉ REPUBLIKY NA LÉTA 2009 AŽ 15 S VÝHLEDEM DO ROKU 2020	38
6.3 NÁRODNÍ PRIORITY ORIENTOVANÉHO VÝZKUMU, EXPERIMENTÁLNÍHO VÝVOJE A INOVACÍCH	43
6.4 RIS3 – STRATEGIE INTELIGENTNÍ SPECIALIZACE	46
6.5 KOHEZNÍ POLITIKA A STRUKTURÁLNÍ FONDY EU	49
7. HLAVNÍ POSKYTOVATELE PODPORY VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ V ČR.....	53
7.1 GRANTOVÁ AGENTURA ČESKÉ REPUBLIKY	53
7.2 TECHNOLOGICKÁ AGENTURA ČESKÉ REPUBLIKY	54
7.3 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY	59
8. STRUKTURÁLNÍ FONDY	69
8.1 OPERAČNÍ PROGRAM VÝZKUM, VÝVOJ A VZDĚLÁVÁNÍ (OP VVV)	69
8.2 OPERAČNÍ PROGRAM PODNIKÁNÍ A INOVACE PRO KONKURENCESCHOPNOST (OP PIK).....	71
8.3 NADNÁRODNÍ SPOLUPRÁCE – STŘEDNÍ EVROPA, WWW.CENTRAL2013.EU	71
9. NINET & REGIONÁLNÍ KONTAKTNÍ ORGANIZACE	74
10. EVROPSKÁ KOMISE: HORIZON 2020	75
11. LITERATURA.....	77

1. PRÁVNÍ ÚPRAVA PODPORY VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ

1.1 Zákon č. 300/1992 Sb.

Jde o první porevoluční právní předpis reagující na potřebu podporovat z veřejných zdrojů výzkum a vývoj. Jeho terminologie je poplatná době svého vzniku, proto ve svém původním znění hovoří o „státní podpoře vědecké činnosti a vývoje technologií“.¹ Ke změně dosavadní terminologie bylo přistoupeno v roce 1995, kdy byla přijata novela uvedeného zákona.² V souladu s terminologií zemí Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) byla nová terminologie promítnuta i do příslušných ustanovení tohoto právního předpisu. Především byly pojmy „vědecká činnost“ a „vývoj technologií“ nahrazeny pojmem „výzkum a vývoj“ (research and development).³ Od 18. 1. 1995 se tak v českých právních předpisech hovoří vždy o podpoře výzkumu a vývoje.

Pokud jde o samotný obsah, zákon je poměrně stručný, celá úprava se vešla do 21 paragrafů rozdělených do pěti částí. Nejrozsáhlejší je přitom část věnující se Grantové agentuře, která byla tímto zákonem zřízena (§ 9). Bylo stanoveno, že Grantová agentura je rozpočtovou organizací sídlící v Praze s tím, že pro rozpočtové účely se považovala za ústřední orgán státní správy. Jejím cílem bylo poskytování účelových finančních prostředků, a to na základě výsledků veřejné soutěže. Na poskytnutí prostředků účelového financování nevznikal právní nárok, dokud nebyly finanční prostředky přiznány po uzavření veřejné soutěže. Organizační členění Grantové agentury stanovil statut, který schvalovala vláda. Orgány Grantové agentury byly předseda, předsednictvo a dozorčí rada. Statutárním orgánem byl předseda jmenovaný vládou, který řídil činnost agentury. Jeho funkční období činilo čtyři roky; opakovaná volba téže osoby nebyla vyloučena. Výkonným orgánem bylo pětičlenné předsednictvo, jmenované na čtyři roky vládou. Kontrolním orgánem byla desetičlenná dozorčí rada, jmenovaná na čtyři roky Poslaneckou sněmovnou. Grantová agentura dále zřizovala oborové komise, které zajišťovaly posouzení a hodnocení podaných návrhů projektů. Členy těchto oborových komisí volilo na dobu tří let společné zasedání předsednictva a Rady vlády pro výzkum a vývoj z osob navržených právníky osobami zabývajících se výzkumem a vývojem. Opakování funkce člena oborové komise bylo možné, pokud od skončení předchozího funkčního období uplynuly alespoň tři roky. Činnost samotné Grantové agentury zajišťovala Kancelář; v jejím čele stál ředitel jmenovaný a odvolávaný předsedou Grantové agentury, členství v orgánech Grantové agentury bylo veřejnou funkcí, odměny členům schvalovala vláda, členům oborových komisí pak předsednictvo Grantové agentury.

1 Srov. zákon č. 300/1992 Sb., o státní podpoře vědecké činnosti a vývoje technologií ve znění platném do 17. 1. 1995. In: ASPI [databáze].

2 Jde o zákon č. 1/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 330/1992 Sb., o státní podpoře vědecké činnosti a vývoje technologií. In: ASPI [databáze].

3 Viz důvodová zpráva k zákonu č. 1/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 330/1992 Sb., o státní podpoře vědecké činnosti a vývoje technologií. In: ASPI [databáze].

Jako poradní orgán vlády pro oblast výzkumu a vývoje byla zřízena Rada pro výzkum a vývoj. Jí příslušelo zejména vyjadřování se k návrhům legislativních podkladů v oblasti výzkumu a vývoje, posuzování návrhu rozpočtu Grantové agentury, posuzování programů Grantové agentury; dále odpovídala za centrální evidenci všech projektů výzkumu a vývoje účelově financovaných ze státního rozpočtu. Členy rady jmenovala vláda na období čtyř let, funkce člena rady mohla být vykonávána pouze ve dvou po sobě jdoucích funkčních obdobích. Rada měla 15 členů, výkon funkce byl veřejnou funkcí, odměnu za výkon funkce stanovila vláda. Členství v radě bylo neslučitelné s členstvím v orgánech Grantové agentury. Předsedou rady musel být vždy člen vlády.

Zákon obsahoval též základní definice výzkumu a vývoje. Výzkum se rozlišoval jako badatelský výzkum, který je tvůrčí prací rozvíjející hranice poznání, zahrnující získávání a ověřování nových poznatků a vytváření nových hypotéz a teorií. Cíleným výzkumem se pak rozuměl výzkum, kterým je tvůrčí práce zaměřená na získání poznatků v jistém oboru formulovaném podle aktuálních nebo předpokládaných vědeckých, společenských a ekonomických zájmů, která vytváří nezbytný základ pro další výzkum nebo pro navazující vývoj výrobků a technologií včetně systémů řízení a lékařských postupů. Vývojem se pak rozumí využití poznatků výzkumu nebo realizace nových myšlenek a technologií včetně jejich přenesení na úroveň poloprovozních nebo ověřovacích zařízení pro získání nových nebo podstatně zlepšených výrobků a technologií. V těchto definicích je možno spatřovat základ po terminologii pozdější.

Zákon rozeznával financování účelové a institucionální. Účelovým financováním se přitom rozuměly účelové dotace a návratné finanční výpomoci na řešení projektů výzkumu a vývoje fyzickým a právnickým osobám s výjimkou příspěvkových a rozpočtových organizací při řešení projektů výzkumu a vývoje. Provádělo se ze samostatné rozpočtové kapitoly pro Grantovou agenturu a z rozpočtových kapitol jednotlivých ústředních orgánů státní správy. Institucionální financování bylo financování jiné činnosti příspěvkových a rozpočtových organizací v oblasti výzkumu a vývoje, a to z rozpočtových kapitol příslušných ústředních orgánů (zřizovatelů) na základě hodnocení výsledků jejich činnosti ve výzkumu a vývoji. Toto hodnocení prováděla Rada pro výzkum a vývoj spolu se zřizovatelem.

Fyzické a právnické osoby, které obdržely prostředky ze státního rozpočtu, byly povinny dbát na efektivní využívání rozpočtových prostředků. Především však byly povinny poskytnout veřejnosti informace o prováděném výzkumu a vývoji, zajistit přístup veřejnosti k této činnosti a umožnit využití získaných výsledků podle podmínek stanovených při poskytnutí rozpočtových prostředků. Toto však platilo v případě, pokud zvláštní právní předpisy nestanovily jinak. Odkazuje se přitom na ochranu státního tajemství či obchodní zákoník. Povinnost umožnit přístup k výsledkům výzkumu a vývoje tak byla limitována například obchodním tajemstvím, tedy oprávněným zájmem partnerů na ochraně know-how a duševního vlastnictví. Jde o velmi

důležitou výjimku, která významně podporovala zájem partnerů z praxe o výsledky výzkumu a vývoje.

Poměrně stručný zákon byl proveden v oblasti účelového financování vládním nařízením č. 88/2001 Sb., o podmínkách účelového financování výzkumu a vývoje a předání údajů do centrální evidence projektů financovaných ze státního rozpočtu.⁴ Účinnost tohoto nařízení nepřesáhla osm měsíců. Zrušeno bylo k 8. 11. 2002.

Bez dlouhého rozmýšlení lze konstatovat, že předmětné nařízení se stalo základem nového zákona o podpoře výzkumu a vývoje. To lze vysledovat především z vymezení základních pojmů. Poprvé se zde setkáváme s poskytovatelem, uchazečem, příjemcem a spolupříjemcem; definován je výsledek výzkumu a vývoje, zavádí se pojem průmyslového výzkumu, kterým se rozumí taková část cíleného výzkumu, jehož výsledky se prostřednictvím vývoje využívají v nových výrobcích, technologiích a službách, určených k podnikání podle obchodního zákoníku. Velmi podrobně byla v nařízení upravena část týkající se veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji. Tato část byla převzata do nového zákona o podpoře výzkumu a vývoje prakticky celá. Stanovilo se, že o poskytnutí účelových finančních prostředků vydává poskytovatel rozhodnutí podle zákona o rozpočtových pravidlech. Smlouva se uzavírala pouze v případě, že finanční prostředky poskytovala příjemci Grantová agentura. Pro smlouvu se obdobně užíla ustanovení o rozhodnutí o poskytnutí podpory. Dalším smluvním typem, nově zavedeným v uvedeném nařízení, byla smlouva o využití výsledků výzkumu a vývoje. Požadovalo se, aby u cíleného výzkumu a vývoje byla uzavřena tato smlouva za podmínky, že stát není jediným uživatelem výsledků výzkumu a vývoje. Smlouvu uzavíral poskytovatel a příjemce ve lhůtě nejpozději 6 měsíců před ukončením projektu, byly stanovené její náležitosti. S vysokou mírou pravděpodobnosti lze tvrdit, že povinnost uzavírat tuto smlouvu se stala první z významných překážek při rozvoji výzkumu a vývoje. V době vydání nařízení toto lze ještě pochopit, nicméně skutečnost, že tato povinnost trvala až do roku 2009 (a v jisté míře trvá dosud) významně ovlivnila fungování výzkumu a vývoje.

Veřejnost byla informována o výzkumu a vývoji prostřednictvím centrální evidence projektů, což byl informační systém veřejné správy, kam měli povinnost přispívat příjemci a poskytovatelé. Účelem této evidence byla, mimo informování veřejnosti, též kontrola účelového financování, zamezení vícenásobného financování projektů a hodnocení výsledků výzkumu a vývoje účelově financovaného ze státního rozpočtu. Tato evidence pak zahrnovala zejména údaje o projektech, informace o příjemci, řešiteli projektu, celkových nákladech projektu, předmětu řešení projektu a druzích výsledků.

⁴ Nařízení vlády č. 88/2001 Sb., o podmínkách účelového financování výzkumu a vývoje a předání údajů do centrální evidence projektů financovaných ze státního rozpočtu. In: ASPI [databáze].

V příloze uvedeného nařízení pak byly specifikovány položky tzv. uznaných nákladů. Těmi se rozumí takové náklady, které poskytovatel schválí jako nutné pro řešení projektu a budou vynaloženy během jeho řešení. Uznanými náklady tak jsou především osobní náklady, náklady na přístroje, stroje, zařízení, pozemky a budovy a další hmotný a nehmotný majetek používaný pro řešení projektu, náklady na služby, režijní náklady a další provozní náklady. Neuznatelnými náklady pak byly především daň z přidané hodnoty, zisk, náklady na marketing, náklady na leasing a další závazky nesouvisející s řešením projektu.

1.2 Zákon č. 130/2002 Sb.

Postupné politické začleňování České republiky do evropských struktur vyvolalo požadavek na změnu dosavadní právní úpravy. Stávající zákon (zákon č. 300/1992 Sb.) byl shledán jako nevyhovující, a to nejen proto, že neodpovídal závazkům vyplývajícím pro Českou republiku z přístupových rozhovorů. V průběhu doby došlo k přijetí dalších zákonů (o veřejné podpoře, o rozpočtových pravidlech, o majetku České republiky), přičemž znění dosavadní právní úpravy výzkumu a vývoje těmto předpisům neodpovídalo. Nevyhovující byl již samotný název zákona, který hovořil o podpoře výzkumu a vývoje ze státních prostředků. Nezohledňoval tu skutečnost, že i územní samosprávné celky (obce i kraje) mohou podle svých rozpočtových pravidel rovněž poskytovat podporu výzkumu a vývoje, detailnější pravidla pro poskytování této podpory však chybí. Ze samotného názvu nového zákona již vyplývá, že došlo k rozšíření jeho působnosti na poskytování veřejné (nikoliv jen státní) podpory; jeho pravidla se tedy použijí na poskytování podpory výzkumu a vývoje i obcemi a kraji. Dále je třeba uvést, že zatímco oblast účelové podpory výzkumu a vývoje byla upravena příslušným vládním nařízením (viz výše), oblast institucionální podpory nebyla na úrovni právního předpisu upravena vůbec.⁵ Cílem nového zákona se tak stala komplexní úprava poskytování účelové a institucionální podpory výzkumu a vývoje, úprava podmínek veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji, postup pro hodnocení výzkumných záměrů, poskytování informací o výzkumu a vývoji včetně stanovení pravomocí jednotlivých orgánů výzkumu a vývoje. Samozřejmě také došlo ke sjednocení terminologie právního předpisu. Vzorem pro toto pojmosloví se stala terminologie OECD. V této souvislosti zejména došlo k nahrazení pojmů „badatelský výzkum“ a „cílený výzkum“ pojmy „základní výzkum“ a „aplikovaný výzkum“. U základního výzkumu se přitom nepředpokládá jeho bezprostřední komerční využití, zatímco pojmovým znakem aplikovaného výzkumu by měla být jeho využitelnost v praxi. Jednou ze složek aplikovaného výzkumu je výzkum průmyslový, kde se přímo předpokládá uplatnění výsledku v nových technologiích, výrobcích a službách určených k podnikání. Vůbec poprvé se setkáváme s vyjádřením té skutečnosti, že by (aplikované) výsledky výzkumu a vývoje měly být přenášeny na jiné subjekty, které je budou

posléze využívat. Implicitně je zde tedy vyjádřen další z cílů zákona, kterým je vytvoření podmínek pro zvýšení využitelnosti výsledků v praxi.

Významnou novinkou je zohlednění skutečnosti, že podle práva Evropských společenství dochází k poskytnutí podpory výzkumu a vývoje na základě smlouvy, tedy dvoustranného právního aktu. Uzavření smlouvy o poskytnutí podpory tedy nahradilo poskytování podpory na základě rozhodnutí. Forma rozhodnutí zůstala zachována jen tam, kde je poskytována institucionální podpora a dále u organizačních složek státu, které nemají právní subjektivitu. Zákon vymezoval základní náležitosti smlouvy o poskytnutí podpory, které v zásadě respektovaly strukturu podmínek veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji. V ostatních náležitostech odkazoval zákon na obchodní zákoník.

Zákon také definoval pojem výsledku výzkumu a vývoje, a to s ohledem na definice především aplikovaného a průmyslového výzkumu. V souvislosti s definicí výsledku se poprvé začíná uvažovat o vztahu výsledku k právům duševního vlastnictví a k právům autorů a původců. Zřejmě v této souvislosti požadoval zákon (§ 11), aby v příjemce podpory uzavřel s poskytovatelem před ukončením projektu smlouvu o využití výsledků. V důvodové zprávě se výslovně uvádí, že úprava užívacích a vlastnických práv k budoucím výsledkům patří k nejučinějším způsobům, jak potlačit spory o tato práva, což má za důsledek nejméně zdržení při uplatnění dosažených výsledků.⁶ Tato úvaha je v zásadě správná, ovšem předejít problémům nemůže, naopak je významně způsobuje. Vezmeme-li v úvahu, že k uplatnění výsledků dochází (zpravidla) mezi příjemcem a uživatelem výsledků, jak může smlouva mezi poskytovatelem a příjemcem o využití výsledků snížit riziko sporů o výsledky mezi příjemcem a uživatelem? Naopak dochází ke „znejistění“ uživatele o tom, jaký je vlastně obsah této smlouvy a co pro něj jakožto osobu, která chce nakládat s výsledky, vlastně znamená. Poskytovatel by totiž v zásadě neměl nijak ovlivňovat (zužovat) způsob využití výsledků. Ten by měl záviset především na potřebách uživatele. Prakticky totožná argumentace se v důvodové zprávě uvádí k § 16. Zde se dokonce vyslovuje myšlenka, že poskytovatel není schopen zajistit účelné využití výsledků, proto se ponechává tato povinnost na příjemci. Zároveň se ale požaduje, aby se příjemce na využití výsledků dohodl s poskytovatelem. Jde o překážku v možnosti uplatnit výsledky. V případě požadavku potenciálního uživatele výsledku dosaženého v průběhu řešení projektu, není možno tento výsledek poskytnout do té doby, dokud nebude uzavřena smlouva s poskytovatelem. Než však bude uzavřena, ztratí uživatel o výsledek zpravidla zájem, neboť si nemůže být jistý výsledkem jednání příjemce s poskytovatelem o způsobu využití výsledku.

⁶ Srov. výklad k § 11 v důvodové zprávě k zákonu č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků. In: ASPI [databáze].

K provedení zákona byly přijaty prováděcí předpisy, a to konkrétně nařízení vlády č. 461/2002 Sb. a č. 462/2002 Sb., která definovala především uznané náklady pro oblast institucionální a účelové podpory.

Zákon o podpoře výzkumu a vývoje platil prakticky bez významnějších změn až do 30. 6. 2009. Od 1. 7. 2009 pak nabyla účinnosti zásadní změna předmětného zákona, provedená zákonem č. 110/2009 Sb. Důvodem pro jeho přijetí bylo jednak zohlednění skutečnosti, že se Česká republika stala členem Evropské unie, ale také především skutečnost, že přínosy výzkumu a vývoje pro ekonomický a společenský rozvoj České republiky jsou nízké, protože systém podpory výzkumu a vývoje je příliš složitý, administrativně náročný a jako takový zatěžuje především příjemce podpory. V důsledku toho zaostává za světovou špičkou. Již v této době se konstatují problémy s využíváním prostředků ze Strukturálních fondů. Novela zákona měla přinést reformu výzkumu a vývoje ve variantě navržené vládou České republiky.⁷ Dále novela zohledňovala ustanovení Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01). Dále rozšiřuje působnost zákona i na oblast inovací. Zákonem č. 110/2009 Sb., byla zrušena výše zmíněná nařízení vlády č. 461/2002 Sb. a č. 462/2002 Sb.

Znění zákona, které přinesla novela z roku 2009, platí s malými výjimkami doposud.⁸ Kromě samotných podmínek pro poskytování podpory upravuje zákon také práva a povinnosti osob, úkoly organizačních složek státu a organizačních jednotek Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra, veřejnou soutěž ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích, poskytování informací o výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích a konečně úkoly orgánů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Ústředním správním orgánem odpovědným za výzkum a vývoj je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (ministerstvo). Jeho působnost však není výlučná, neboť určité, předem vymezené, úkoly náleží Radě pro výzkum, vývoj a inovace. Mezi pravomoci ministerstva patří mezinárodní spolupráce, koncepce podpory velké infrastruktury, specifický vysokoškolský výzkum a výkon správních funkcí ústředního správního úřadu pro výzkum a vývoj podle zvláštních právních předpisů (například podle zákona o veřejných výzkumných institucích). O svých jednáních na mezinárodní úrovni zpracovává ministerstvo vládě zprávu, která se po projednání vládou zveřejňuje.

Pokud jsou ústřední a jiné správní orgány oprávněny poskytovat podporu ze svých rozpočtových kapitol, odpovídají za přípravu koncepce ve výzkumu a vývoji, včetně její realizace. Dále připravují a realizují programy a další aktivity v oblasti výzkumu a vývoje, zabezpečují uskutečnění veřejné soutěže, zadání veřejné zakázky ve výzkumu a vývoji a

⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 110/2009 Sb. In: ASPI [databáze].

⁸ Znění zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. In: ASPI [databáze].

konečně i kontrolu využití podpory. Ty ústřední a jiné správní úřady, které nemohou poskytovat ze své rozpočtové kapitoly podporu, pouze připravují příslušné programy, jejichž uskutečnění pak provádí Technologická agentura.

Výše zmíněná Rada pro výzkum, vývoj a inovace (rada) je odborným a poradním orgánem vlády. Jako taková připravuje a kontroluje Národní politiku výzkumu, vývoje a inovací, kterou předkládá vládě; spolupracuje přitom s ministerstvem. Dále připravuje Metodiku hodnocení výzkumných organizací a podle této Metodiky hodnotí výsledky výzkumných organizací a výsledky ukončených programů. Mimo to plní roli správce a provozovatele informačního systému výzkumu, vývoje a inovací a schvaluje jeho provozní řád. V oblasti finančních prostředků navrhuje výši celkových výdajů na výzkum, vývoj a inovace jednotlivých rozpočtových kapitol včetně návrhu na jejich rozdělení. Rada má 17 členů, včetně předsedy. Členové jsou jmenováni a odvoláváni vládou na návrh předsedy; předseda samotný je jmenován a odvoláván vládou z členů vlády na návrh předsedy vlády. Funkční období člena rady je čtyřleté, jedna osoba se může stát členem rady nejvýše na dvě po sobě jdoucí období. Vedle předsedy je dalším orgánem rady předsednictvo tvořené předsedou a třemi místopředsedy, které volí ze svých členů rada. Předsednictvo řídí činnost rady a koordinuje činnost poradních orgánů rady. Členství v radě je veřejnou funkcí, která nezakládá pracovněprávní vztah k České republice. Za výkon funkce náleží odměna, jejíž výši stanoví vláda a cestovní náhrady ve výši podle zákoníku práce.

Organizační složkou státu a správcem rozpočtové kapitoly je Grantová agentura, která hospodaří samostatně s přidělenými účelovými a institucionálními finančními prostředky. Sídlem agentury je Praha. Grantová agentura připravuje grantové projekty v oblasti základního výzkumu včetně veřejné soutěže na podporu grantových projektů, jejichž návrhy hodnotí a vybírá. Následně poskytuje vybraným projektům podporu podle smlouvy o poskytnutí podpory, kontroluje plnění smlouvy, zpracovává návrh výdajů Grantové agentury a spolupracuje s obdobnými agenturami v zahraničí. Orgány Grantové agentury jsou předseda, předsednictvo, vědecká a kontrolní rada. Předseda, který je ke Grantové agentuře v pracovněprávním vztahu, zastupuje agenturu navenek a jedná jejím jménem ve všech jejích věcech. Předsedu jmenuje a odvolává na návrh rady vláda. Výkonným orgánem je předsednictvo, které má pět členů jmenovaných na čtyři roky s možností jednou opakovat svoji funkci. Také členy předsednictva jmenuje na návrh rady vláda. Vědecká rada je koncepčním orgánem, který zejména navrhuje ustavení oborových komisí. Má dvanáct členů, které na návrh rady jmenuje a odvolává vláda. Členu vědecké rady nevzniká pracovněprávní vztah k České republice, jeho funkce je výkonem veřejné funkce. Kontrolní rada kontroluje rozdělování finančních prostředků a hospodaření s majetkem státu, k němuž má agentura právo hospodaření. Dále projednává stížnosti na postup poskytovatele při hodnocení návrhu grantového projektu. Má možnost předkládat svá

závazná stanoviska předsednictvu. Všech deset členů kontrolní rady jmenuje Poslanecká sněmovna na návrh právnických osob zabývajících se výzkumem a vývojem. Funkční období je čtyřleté s možností svůj mandát jednou opakovat. Poslanecké sněmovně předkládá kontrolní rada výroční zprávu o činnosti.

Zákonem byla se sídlem v Praze zřízena též Technologická agentura. Také ta je organizační složkou státu a správcem rozpočtové kapitoly. Hospodaří samostatně s přidělenými finančními prostředky, její účetní závěrku ověřuje auditor. Mezi její kompetence patří především příprava a realizace programů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, včetně veřejných soutěží a zadávání veřejných zakázek. Dále hodnotí, vybírá a poskytuje podporu na základě smluv vybraným programovým projektům. Významnou působnost má v oblasti poradenství řešitelům projektů, uživatelům výsledků aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací v záležitostech právních, finančních a záležitostech ochrany duševního vlastnictví. Orgány Technologické agentury jsou shodné jako orgány Grantové agentury s výjimkou vědecké rady, kterou u Technologické agentury nahrazuje výzkumná rada. O pravomocích, jmenování a odvolání členů jednotlivých orgánů Technologické agentury platí totéž, co o členech orgánů Grantové agentury.

Zákon mezi orgány výzkumu, vývoje a inovací nepočítá územní samosprávné celky, nicméně i jim je v zákoně věnována určitá pozornost. Je stanoveno, že obce a kraje postupují podle tohoto zákona obdobně a v případě návrhu výdajů rozpočtu obce nebo kraje na výzkum a vývoj přiměřeně. Návrhy programů však obce či kraje nepředkládají k vyjádření Radě pro výzkum, vývoj a inovace.

Návrh výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace, vychází z Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací. To je dokument, který schvaluje vláda, a který obsahuje základní cíle podpory, její věcné zaměření, předpoklad vývoje výdajů, priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací na období 4 až 6 let a opatření k jejich realizaci. Před předložením prvního návrhu výdajů státního rozpočtu schvaluje vláda program, který je v daném roce zahajován. Ten obsahuje předepsané náležitosti a k jeho návrhu se vyjadřuje Rada pro výzkum, vývoj a inovace. Má-li tento program realizovat Technologická agentura, pak se k němu vyslovuje tato agentura. Celkovou výši výdajů pak stanoví vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Ta nejprve rozešle návrh celkové výše výdajů na výzkum správcům jednotlivých kapitol. Tito správci zpracují návrhy výdajů svých kapitol a předloží ho Radě, která je s nimi projedná. Závažnými ukazateli příslušných rozpočtových kapitol jsou výdaje na výzkum, vývoj a inovace celkem, z toho institucionální podpora celkem a účelová podpora celkem.

Podporu, jak již vyplývá ze samotné výše uvedené struktury výdajů na výzkum, vývoj a inovace, lze poskytnout jako podporu účelovou, nebo podporu institucionální.

Účelová podpora se poskytuje na grantové projekty, jejichž cíle si stanovuje příjemce sám, na programové projekty, ve kterých příjemce uvádí, za jakých podmínek přispěje k naplnění daného programu, na specifický vysokoškolský výzkum, kde je podmínkou, aby se na něm podíleli studenti akreditovaných doktorských nebo magisterských studijních programů za předpokladu, že jde dále o výzkum, který je bezprostředně spojen s jejich vzděláváním a na velkou infrastrukturu, kterou se rozumí jedinečné výzkumné zařízení, které je nezbytné pro ucelenou výzkumnou a vývojovou činnost s vysokou finanční a technologickou náročností, a které je schvalováno vládou a zřizováno jednou z výzkumných organizací pro využití i jinými výzkumnými organizacemi. Účelová podpora se poskytuje formou dotace právnickým nebo fyzickým osobám nebo zvýšením výdajů organizačním složkám státu, organizačním složkám územních samosprávných celků nebo organizačním jednotkám ministerstva zabývajících se výzkumem a vývojem, a to po provedení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích nebo na základě zadání veřejné zakázky. Účelovou podporu na projekty velké infrastruktury poskytne poskytovatel po schválení vládou. Podpora specifickému vysokoškolskému výzkumu je poskytována podle pravidel schválených vládou, ve kterých jsou stanoveni příjemci podpory, kritéria a způsob poskytování podpory.

Institucionální podpora se poskytuje na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na základě zhodnocení jí dosažených výsledků, na mezinárodní spolupráci České republiky v mezinárodních programech výzkumu a vývoje, na operační programy ve výzkumu, vývoji a inovacích, na zabezpečení veřejné soutěže a na zadání veřejné zakázky ve výzkumu, vývoji a inovacích, na ocenění mimořádných výsledků a na náklady spojené s činností orgánů výzkumu, vývoje a inovací a Akademie věd.

Podpora nesmí být poskytnuta fyzické osobě odsouzené pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem jejího podnikání nebo pro trestný čin hospodářský nebo trestný čin proti majetku. Protože za spáchání trestného činu může být odsouzena i právnická osoba, nesmí být takové právnické osobě poskytnuta podpora, souvisí-li trestný čin právnické osoby s jejím podnikáním či jde-li o trestný čin hospodářský či trestný čin proti majetku.

Ke každé činnosti podporované z veřejných prostředků vede příjemce oddělenou účetní evidenci o vynaložených výdajích nebo výnosech. Způsob vedení této evidence si stanovuje podle zákona o účetnictví příjemce. Z účelové podpory lze přitom hradit pouze uznané náklady na výzkum, vývoj a inovace prováděný příjemcem nebo dalším účastníkem projektu. Z nákladů na pořízení hmotného nebo nehmotného majetku lze hradit pouze tu část nákladů, která odpovídá využití majetku pro výzkum, vývoj a inovace. Z institucionální podpory může příjemce hradit náklady jiné výzkumné organizace, pokud jsou tyto činnosti předmětem spolupráce a mezi výzkumnými organizacemi je uzavřena písemná smlouva. Pokud je v projektu podrobně specifikován předmět služby nebo pořízení hmotného nebo nehmotného majetku, včetně ceny

a kurzu platného v době podání návrhu projektu a dodavatele, nemusí příjemce postupovat podle zákona o zadávání veřejných zakázek. Má se za to, že byl-li projekt s takovouto specifikací dodavatele schválen při hodnocení návrhů projektů, bylo by nadbytečnou administrativní zátěží podstupovat další výběr dodavatele podle pravidel platných pro zadávání veřejných zakázek.

Právní úprava vztahů mezi poskytovatelem a příjemcem bude, stejně tak jako pojednání o „partnerské smlouvě“, podrobněji rozepsáno v samostatné kapitole.

Zbývá podat výklad o veřejné soutěži a poskytování informací o výzkumu, vývoji a inovacích.

Úprava veřejné soutěže obsažená v zákoně o podpoře výzkumu a vývoje, je speciální úpravou k obecné úpravě obsažené v novém občanském zákoníku.⁹ Podmínky veřejné soutěže vyhlašuje poskytovatel v Obchodním věstníku a v informačním systému výzkumu a vývoje. Může je zveřejnit i jiným způsobem. Podmínky mají podobu zadávací dokumentace, což je soubor podkladů a informací nezbytných pro zpracování a podání návrhu projektu. Jednou vyhlášené podmínky se nesmí dodatečně měnit. Měla-li by veřejná soutěž ohrozit utajované informace nebo ochranu nebo bezpečnost státu, je poskytovatel oprávněn zadat řešení projektu na základě písemné výzvy vybraným fyzickým či právnickým osobám. Zákon obsahuje tzv. zákonnou licenci, pokud jde o právo poskytovatele shromažďovat osobní údaje uchazečů. K jejich zpracování tedy poskytovatel nepotřebuje souhlas subjektu údajů. Z takto shromážděných osobních údajů smí poskytovatel zveřejnit pouze jméno, příjmení a případné akademické a vědecké hodnosti řešitele a dalších pracovníků podílejících se na řešení projektu.

V rámci vyhlášené veřejné soutěže je uchazeč povinen nejprve prokázat svoji způsobilost. Tou je především odborná způsobilost k řešení projektu, dále jde především o kategorie vztahující se k majetkovému postavení uchazeče. Zkoumá se tak, zda uchazeč má příslušné oprávnění, není v likvidaci, má vypořádány splatné závazky ve vztahu k veřejným rozpočtům. Dále se podmínky prokazování způsobilosti dotýkají bezúhonnosti uchazeče, který nesmí být odsouzen pro stanovený trestný čin a nesmí být trestán ani disciplinárně. Konečně uchazeč nesmí být v pracovněprávním nebo obdobném poměru k poskytovateli. Výše uvedené podmínky způsobilosti se prokazují jednak při podání návrhu dokladem o oprávnění k podnikání, čestným prohlášením nebo výpisem z evidence Rejstříku trestů a dále před uzavřením smlouvy či vydáním rozhodnutí ověřenou kopií oprávnění k činnosti; poskytovatel sám si vyžádá vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů. Pokud se uchazeč uchází o přiznání více projektů v jedné veřejné soutěži, způsobilost před uzavřením smlouvy či před vydáním rozhodnutí prokazuje pouze jednou.

⁹ Zákon dosud odkazuje na zrušený obchodní zákoník. Uvedené by měla napravit připravovaná novela zákona o podpoře výzkumu a vývoje (viz níže).

Návrhy projektů je možno podávat pouze v soutěžní lhůtě. Ta začíná běžet den následující po vyhlášení soutěže v Obchodním věstníku a končí v den ukončení přijímání návrhů projektů. Vyhodnocení projektů pak probíhá v hodnotící lhůtě, což je období, ve kterém je poskytovatel povinen vyhodnotit podané návrhy projektů a rozhodnout o výsledcích veřejné soutěže. Maximální délka hodnotící lhůty činí 240 kalendářních dnů.

Výběr projektů probíhá tak, že poskytovatel jmenuje nejprve nezávislou komisi pro přijímání návrhů projektů, jejíž členové nesmí být podjatí. Tato komise vyhodnocuje splnění podmínek veřejné soutěže a zpracuje protokol, který obsahuje předepsané náležitosti. O přijetí nebo nepřijetí návrhu projektu do veřejné soutěže pak rozhoduje na základě doporučení komise poskytovatel. Následně poskytovatel pro hodnocení návrhů projektů ustanoví odborný poradní orgán. Pro nezávislost tohoto orgánu platí totéž, co pro členy hodnotící komise. Ke každému projektu je poskytovatel povinen zajistit dva oponentské posudky. Vedle toho odborný poradní orgán zajistí nezávislé a objektivní hodnocení projektů. O návrzích projektů pak rozhoduje poskytovatel, který může rozhodnout jinak, než mu doporučí odborný orgán, musí však svoje rozhodnutí zdůvodnit a zveřejnit prostřednictvím internetu. Hodnocení grantových projektů provádí oborové komise Grantové agentury. Na rozhodování o výběru projektů se nevztahuje správní řád. Speciálním institutem je dvoustupňová soutěž ve výzkumu a vývoji. Tu vyhlašuje poskytovatel, je-li nezbytné nebo účelné od sebe oddělit v prvním stupni posouzení navrhovaného řešení a ve druhém stupni hodnocení odborné úrovně a proveditelnosti návrhu projektu.

Za organizační zabezpečení soutěže odpovídá poskytovatel nebo právnická osoba, s níž poskytovatel po provedeném výběrovém řízení uzavřel smlouvu. Tato právnická osoba se nesmí účastnit veřejné soutěže, jejíž organizací byla pověřena. Soutěž lze zrušit pouze ze zákonem stanovených důvodů. Doklady o provedené veřejné soutěži uchovává poskytovatel nejméně po dobu 10 let od vyhlášení výsledků soutěže.

Účelem informačního systému výzkumu, vývoje a inovací je poskytovat příslušné informace veřejnosti a poskytovatelům. Zajišťuje se tedy dohled veřejnosti nad nakládáním s veřejnými prostředky na výzkum a vývoj. Svojí povahou jde o informační systém veřejné správy podle příslušného právního předpisu. Bez poskytnutí příslušných údajů do tohoto systému není možno poskytnout podporu v daném kalendářním roce. Informační systém má čtyři vzájemně provázané části. V centrální evidenci projektů se evidují údaje určující projekt, název a předmět řešení projektu, jeho příjemce, řešitele, dalšího účastníka projektu, celkové náklady projektu a jejich členění včetně uvedení výše podpory ze státního rozpočtu. V centrální evidenci aktivit výzkumu, vývoje a inovací se evidují údaje o příjemci a výši podpory, poskytovateli a výši podpory na jednotlivé programy. Rejstřík informací o výsledcích obsahuje údaje určující výsledek a projekt, jehož řešením výsledek vznikl nebo zdroj prostředků, ze kterých byl

podporován, příjemce, autora, druh a název výsledku včetně data jeho uplatnění. V evidenci veřejných soutěží se evidují podmínky jednotlivých soutěží a údaje o jejich vyhodnocení. Bližší pravidla pro obsah těchto evidencí stanoví prováděcí právní předpis.¹⁰

1.3 Několik úvah o budoucím vývoji

Na závěr je nutno uvést, že v současné době je v připomínkovém řízení další „překlenovací“ novela zákona o podpoře výzkumu a vývoje. Důvodem pro její přijetí se má stát implementace Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti pro období let 2012 až 2020, kterou schválila vláda v roce 2011. Uvádí se, že tato novela má provést takové dílčí změny, které zároveň povedou k vyvolání diskuse o zcela novém právním předpise o podpoře výzkumu a vývoje. Tato diskuse by měla zohledňovat změny, ke kterým dojde v souvislosti se změnami v evropské legislativě. Například má vypršet (ke dni 30. 6. 2014) platnost stávajícího Rámce společenství a Nařízení komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. 8. 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie za slučitelné se společným trhem. Cílem novely je opět zejména snížení administrativní zátěže, zjednodušení a zpřehlednění zákona a odstranění interpretačních problémů. Zjednodušení administrativy má být výhodné především pro podnikatelské subjekty a spočívat má také v přenesení určitých povinností ve veřejné soutěži ve výzkumu a vývoji na státní správu. Jde přitom o povinnosti v oblasti prokazování způsobilosti uchazeče o projekt.¹¹

Nejvýznamnější změny jsou především tyto.¹²

Dochází ke změně definice výzkumné organizace. Ta je nyní definována tak, že jde o právnickou osobu, organizační složku státu nebo organizační jednotku ministerstva, která splňuje podmínky předpisů Evropské unie, kterými se prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem na základě článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské Unie.¹³

Výslovně se má stanovit, že uznatelnými náklady jsou též náklady na zajištění právní ochrany výsledků výzkumu a vývoje a využití výsledků výzkumu a vývoje v inovacích. Zákonodárce dochází k poznání, že předpokladem pro uplatnění řady výsledků je zajištění jejich právní ochrany některým z institutů, které poskytuje pro tyto účely právo duševního vlastnictví.

¹⁰ Jde o nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. In: ASPI [databáze].

¹¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů. Přístupno na: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9G8AZ56D>.

¹² Text navrhované novely zákona je přístupný na: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9G8AZ56D>.

¹³ V této souvislosti je třeba uvést, že probíhá příprava nového Nařízení prohlášení určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem ve vztahu k aplikaci čl. 107 a 108 Smlouvy o fungování EU. O přípravě tohoto nařízení bude pojednáno v kapitole o Rámci společenství.

Novinkou má být též zavedení tzv. programů aplikovaného výzkumu a vývoje pro předobchodní fázi (Pre-Comercial Procurement). Stejně tak má novela přinést nové možnosti, jak poskytnout podporu výzkumu a vývoji. Dosud toto bylo možné pouze formou nevratné dotace. Nyní se zavádějí i další formy poskytnutí podpory. Kromě nevratné dotace to jsou dotace s podílem na zisku, kterou se rozumí dotace, jejíž část příjemce na základě příjmů vrací za stanovených podmínek poskytovateli, dotace na úhradu ceny veřejné zakázky ve výzkumu, vývoji a inovacích a návratné finanční výpomoci, což je dotace na programové projekty, jejíž část příjemce po ukončení projektu vrací poskytovateli.

Při stanovení výše institucionální podpory dochází k takové úpravě, podle které již nadále nemá být napevno uvedeno, že se tato podpora poskytuje podle podílu výzkumné organizace na výsledcích všech výzkumných organizací dosažených v uplynulých letech. Nově se stanoví, že se poskytovatel při hodnocení řídí hodnocením výzkumných organizací provedeným Radou pro výzkum, vývoj a inovace podle metodiky, kterou schvaluje vláda.

Upravují se též odkazy na zrušený obchodní zákoník, a to především u smlouvy o poskytnutí podpory. Nově se náležitosti řídí občanským zákoníkem, který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2014.

Klíčovým ustanovením se jeví návrh na zrušení ust. § 11. Nadále by tak již neměla být uzavírána smlouva o využití výsledků mezi příjemcem a uživatelem, a to odkazem na skutečnost, že se samotná smlouva stala formální záležitostí bez skutečného významu.

V této souvislosti se navrhuje i úprava § 16 odst. 4. Změna spočívá v tom, že v případě využití výsledků plně financovaných z veřejných prostředků, je příjemce povinen tyto výsledky zpřístupnit za stejných podmínek všem zájemcům, pokud předpisy Evropské unie nestanoví jinak. Pokud jde o výsledky podílově financované z neveřejných zdrojů, musí být dohoda o způsobu a termínech využití výsledků s těmi subjekty, které se na podpoře podílely, součástí smlouvy o účasti na řešení projektu. Tato dohoda musí být v souladu s pravidly Evropské unie v oblasti státní podpory.¹⁴ Toto ustanovení se opět může projevit jako problematické, protože v době uzavírání smlouvy o účasti na řešení projektu je málokdy známo, jaké výsledky budou přesně dosaženy, natož jakým způsobem budou využity a v jakém termínu. To předpokládá upřesňování této dohody o využití výsledků v průběhu projektu, bude-li to vůbec možné, protože smlouva o účasti na řešení projektu se leckdy předkládá v rámci soutěže poskytovateli, což navozuje otázku, zda se v případě každé změny této smlouvy bude dokládat změna i poskytovateli.

¹⁴ Zde je též vložen nový odkaz na zmíněný evropský předpis. Kupodivu jde o odkaz na Nařízení komise (ES) č. 800/2008, o kterém se však v důvodové zprávě prohlašuje, že vyprší jeho platnost, což má mimo jiné být důvodem pro přijetí novely zákona.

Ke zjednodušení má dojít, jak již bylo výše řečeno, v oblasti administrace veřejné soutěže. Nově tak k prokázání způsobilosti uchazeče bude poskytovatel moci vyžadovat pouze takové doklady, které si nemůže zajistit poskytovatel sám. Uvedení takového ustanovení v život však předpokládá propojení různých informačních systémů veřejné správy a jejich dostupnost pro poskytovatele. Další změny v oblasti průběhu veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji lze označit za zpřesňující.

Nově se Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy svěřuje odpovědnost za vedení seznamu výzkumných organizací. Za tím účelem je ministerstvo zmocněno vydat vyhlášku, která bude stanovovat kritéria a způsob posuzování uchazečů o zápis do seznamu výzkumných organizací a způsob vykazování příjmů z transferu znalostí výzkumných organizací zapsaných v seznamu výzkumných organizací. Na rozhodování o zápisu do seznamu se vztahuje správní řád. Není přitom stanoveno, jestli o zápis budou muset požádat i stávající výzkumné organizace, či nikoliv. Pokud ano, znamenalo by to zřejmě i pro vysoké školy povinnost toto řízení absolvovat. Není zřejmé ani to, jak by se na dosavadní výzkumné organizace nahlíželo do doby, než budou do seznamu po provedeném řízení zapsány. Konečně zde lze spatřovat rozpor s ust. § 2 odst. 2 písm. d), které výzkumnou organizaci definuje (bez dalšího) jako osobu, která splňuje podmínky předpisů Evropské unie. To však, zdá se, nestačí, neboť k tomu přistupuje ještě i podmínka, že musí být zapsána v seznamu výzkumných organizací. Navíc definici podle ust. § 2 odst. 2 písm. d) mohou splňovat i organizační složky státu a organizační jednotky ministerstva. Bude i o těchto dalších „ministerstvech“ resp. jejich zápisu do seznamu ve správním řízení rozhodovat Ministerstvo školství. Zde se zdá, že by ve správním řízení rozhodoval jeden správní orgán o jiném správním orgánu. Konečně se poprvé v zákoně objevuje pojem „transfer znalostí“, aniž by byl předtím definován.

Protože podle předkladatelů novely chybí vymezení ústředního orgánu odpovědného za inovace, navrhuje se, aby se jím stalo Ministerstvo průmyslu a obchodu. Jeho působnost ovšem nemá být výlučná, neboť se nemá týkat oblastí, které zabezpečuje Rada pro výzkum, vývoj a inovace. Ministerstvo průmyslu a obchodu má mimo jiné odpovídat za podporu průmyslového výzkumu. Tento pojem však v zákoně není definován, naopak byl (po složité argumentaci) ze zákona vypuštěn již v roce 2009.

V přechodných ustanoveních se řeší případy veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji vyhlášených před účinností této novely. O takových veřejných soutěžích se stanoví, že se na ně použijí dosavadní právní předpisy. Není opět zřejmé, zda se dosavadní předpisy použijí jen na uskutečnění soutěže, nebo i na projekty řešené na základě výsledků těchto soutěží. Toto působilo problémy již při přijetí zákona č. 110/2002 Sb., když někteří poskytovatelé si přechodná ustanovení vykládali tak, že všechny úkony v projektech vybraných v soutěžích

podle dosavadních právních předpisů se posuzují podle dosavadních předpisů. To prakticky odsunulo účinnost zákona až o několik let (tedy po dobu, kdy trvalo řešení zmíněných projektů).

Účinnost novely se navrhuje k 1. 4. 2015.

Významnějším dopadem na oblast výzkumu, vývoje a inovací se jeví skutečnost, že v procesu přípravy je nové nařízení Komise EU, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem. Toto nařízení má nahradit dosavadní nařízení Komise č. 800/2008 ze dne 6. 8. 2008. Nařízení Komise jsou bezprostředně závazná, mají přednost před národní legislativou. Pokud uvedené nařízení vstoupí k 1. 7. 2014 v platnost, dojde k tomu, že část zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací bude nahrazena nařízením Komise.¹⁵

¹⁵ Bližší analýzou dopadu navrhovaného nařízení na českou legislativu se zabýval RNDr. Blažka. Dostupná na: http://www.radavs.cz/prilohy/7s6_Analyza%20zmen%20v%20zakone%20c.%20130_2002%20Sb.%20po%20GBER%20v2.doc.

2. PRÁVNÍ ÚPRAVA VZTAHŮ MEZI POSKYTOVATELEM A PŘÍJEMCEM

Již výše bylo uvedeno, že v roce 2002 byl zohledněn „evropský“ způsob úpravy vztahů mezi poskytovatelem a příjemcem. Ten je založen na smluvním základě, nikoliv na jednostranném úkonu (rozhodnutí). Lze tedy shrnout, že až na výjimky jsou právní vztahy mezi poskytovatelem a příjemcem upraveny smlouvou, kterou zákon nazývá smlouvou o poskytnutí podpory na řešení vybraného projektu. Smlouva se neuzavírá v případě, že má příjemcem podpory či dalším účastníkem projektu být organizační složka státu nebo organizační jednotka ministerstva (obraný či vnitra). V těchto případech vydá poskytovatel rozhodnutí, které má mít shodné obsahové náležitosti jako smlouva o poskytnutí podpory. Rozhodnutí se dále vydává v případě, že jde o poskytnutí institucionální podpory výzkumné organizaci, poskytnutí účelové podpory na specifický vysokoškolský výzkum, podpory na mezinárodní spolupráci nebo institucionální podpory na projekt operačního programu ve výzkumu, vývoji a inovacích.

Smlouva o poskytnutí podpory se uzavírá na dobu řešení projektu a maximálně dalších 180 dnů po ukončení projektu. Tato doba se využije pro vyhodnocení řešení projektu. Mezi základní náležitosti smlouvy podle zákona patří označení smluvních stran, identifikační údaje o projektu a jeho cílech a výsledcích, označení řešitele, data zahájení a ukončení projektu, výši uznaných nákladů, úpravu užívacích a vlastnických práv k výsledkům, smluvní podmínky pro účast dalších účastníků projektu, způsob vykazování nákladů projektu, způsob kontroly, vymezení stupně důvěrnosti údajů, způsob poskytnutí údajů o projektu a způsob řešení sporů. Součástí smlouvy tvoří též schválený návrh projektu. V otázkách neupravených se smlouva řídí občanským zákoníkem. Smlouva se uzavírá buď s jedním příjemcem, nebo i s více příjemci s tím, že vztahy těchto příjemců budou smluvně upraveny jako nedílná součást smlouvy. Tento požadavek se přitom jeví jako zbytečně administrativně náročný. Předpokládá totiž, že se příjemci na právech a povinnostech musí domluvit předem, přičemž však v této době neví, jaká budou ustanovení smlouvy o poskytnutí podpory, což může vyvolávat pochybnosti o souladu jejich ujednání se smlouvou o poskytnutí podpory. Není přitom důvod, proč by tyto smluvní vztahy mezi příjemci nebyly upraveny již ve smlouvě o poskytnutí podpory. A to například tak, že by se stanovilo, že podmínky této smlouvy platí pro všechny příjemce. Teoreticky platí, že se jedná o smluvní vyjednávání obsahu smlouvy, v praxi se však jedná o nutnost přijetí návrhu smlouvy, jak jej předloží poskytovatel. I přes avizovanou smluvní volnost stran platí jistá omezení vyplývající z dalších zákonných ustanovení. Tak například výše uznaných nákladů a s tím související výše podpory se nemůže změnit o více než 50 % výše uznaných nákladů. Stejně tak je předepsáno, že příjemce je povinen písemně informovat poskytovatele o změnách, které nastaly v průběhu řešení projektu, a které by mohly mít vliv na řešení projektu, a to do 7 kalendářních dnů ode dne, kdy se příjemce o takové skutečnosti dozvěděl. Ve smlouvě je také určena lhůta pro poskytnutí podpory. Nenastane-li nějaká nepředvídatelná událost (rozpočtové provizorium), je poskytovatel povinen poskytnout podporu do 60

kalendářních dnů ode dne nabytí účinnosti smlouvy. U víceletých projektů je pak lhůta určena tak, že v dalším a v následujících letech řešení projektu se podpora poskytuje do 60 dnů od začátku roku za předpokladu, že jsou splněny všechny závazky vyplývající ze smlouvy. Podpora se poskytuje přímým převodem z bankovního účtu poskytovatele na bankovní účet příjemce. Zákon stanoví i lhůtu pro uzavření smlouvy. Ta činí maximálně 60 dnů ode dne schválení státního rozpočtu na příslušný rok nebo 60 dnů ode dne vyhlášení výsledků veřejné soutěže. Pokud by vybraný uchazeč odmítl smlouvu uzavřít, zakládá tato skutečnost právo poskytovatele na uzavření smlouvy s dalším uchazečem v pořadí. Pokud by smlouva nebyla uzavřena z důvodů na straně poskytovatele, má příjemce právo na náhradu nákladů z rozpočtu poskytovatele ve výši odpovídající plánovaným nákladům na řešení projektu za období od data zahájení řešení projektu do data uzavření smlouvy o poskytnutí podpory.

Dalším smluvním typem, který v některých případech vyžaduje zákon, je smlouva o využití výsledků projektu. Ta se vyžaduje v případě, že jde o řešení projektu aplikovaného výzkumu. Předem je třeba říci, že požadavek na uzavření této smlouvy významně komplikuje plynulost a vůbec možnost využívání výsledků projektu. Požaduje se, aby smlouva byla předložena poskytovateli nejpozději před ukončením řešení projektu. Má být uzavírána s uživatelem výsledku, není přitom definováno, kdo je uživatel výsledku. Zda to je osoba, která se jako další příjemce či další účastník projektu účastní projektu, či to může být i jiná osoba. Ve smlouvě o poskytnutí podpory sice mají být stanovena pravidla pro využívání výsledků, tato pravidla však zavazují (svazují) příjemce a poskytovatele, nikoliv už uživatele výsledků. Mezi náležitosti této smlouvy patří údaje o projektu, vymezení výsledků, úprava vlastnických a užívacích práv podle ust. § 16 zákona, způsob využití výsledků, rozsah stupně důvěrnosti údajů a sankce za porušení smlouvy. I zde se, nestanoví-li zákon o podpoře výzkumu a vývoje jinak, použijí ustanovení občanského zákoníku. Blíže je třeba, v souvislosti s využíváním výsledků, zabývat se rozбором § 16 zákona o podpoře výzkumu a vývoje, který je pro nakládání s výsledky klíčový. Žádný problém nelze spatřovat v ust. § 16 odst. 1 a 2. Tato ustanovení pojednávají o veřejné zakázce; z logiky věci vyplývá, že je výsostným zájmem poskytovatele, aby výsledky zakázky, kterou pro jeho potřeby plní příjemce, byly poskytovatele. Jde-li o výsledek veřejné zakázky, který nelze chránit právem duševního vlastnictví, jsou výsledky vlastnictvím poskytovatele okamžitě. Jedná-li se o výsledek, který podléhá ochraně podle práva duševního vlastnictví, pak se ukládá příjemci, aby pro výsledek takovou ochranu získal a následně práva z toho vyplývající převedl na poskytovatele. Jako problematické se naproti tomu jeví ust. § 16 odst. 3. Ten stanoví, že všechna práva k výsledkům (nejde-li o veřejnou zakázku) patří příjemci. To však není a nemůže být pravdou v případě, že se projektu účastní vedle příjemce také další účastníci projektu. Znamená snad citované ustanovení, že příjemce je povinen práva k výsledkům od dalších partnerů získat? Protože jinak platí, že výsledek je toho, kdo jej vytvořil. Toto ustanovení má nesmírný dopad, neboť řada příjemců využívá daného ustanovení k tomu,

že uvedenou formulaci promítá i následně do smlouvy o řešení části projektu s ostatními partnery. Ti ovšem za takovýchto podmínek do projektu vstupovat nechtějí. Dále se pak stanoví, že v případě, že výsledku bylo dosaženo plně z veřejných prostředků, je příjemce povinen výsledek zpřístupnit všem za stejných podmínek, ovšem stanovených ve smlouvě o využití výsledků. Jak může být ve smlouvě o využití výsledků, kterou zákon požaduje uzavřít s uživatelem výsledků stanoveno, za jakých podmínek má být výsledek zpřístupněn jiným zájemcům? A co když se smlouva o využití výsledků ani neuzavírá? Jde-li o výsledek financovaný z veřejných prostředků ve výši přesahující 50 % a nedosahující 100 %, je příjemce povinen přednostně nabídnout těm subjektům, které se na dosažení výsledku podílely z neveřejných zdrojů, opět za podmínek stanovených ve smlouvě o využití výsledků. Není opět zřejmé, kdo jsou tyto „subjekty“, zda se jedná o účastníky projektu, či nikoliv. Co když o výsledky nemají zájem? Proč by za této situace sjednávaly s příjemcem smlouvu o využití výsledků. Konečně v případě, že míra veřejné podpory nedosáhne ani 50 %, musí být výsledky využity způsobem a v termínech stanovených ve smlouvě o využití výsledků. Uvedené ustanovení je možno považovat za jedno z nejproblematictějších z celého zákona s tím, že brání rozvoji přenosu výsledků do aplikační praxe.

Poskytovatel má ze zákona vůči příjemci širokou kontrolní pravomoc. Konečně se jedná o nakládání s veřejnými prostředky a kontrola je tak naprosto v pořádku. Důležité je upozornit, že obdobně širokou pravomoc vyžaduje poskytovatel i vůči dalším účastníkům projektu. Ve smlouvě o poskytnutí podpory zavazuje příjemce, aby mu zajistil takovou míru kontrolních opatření, jakou má poskytovatel vůči příjemci.

Bude-li i přesto porušen zákon a veřejná podpora bude použita neoprávněně, pak se takové případy posuzují jako porušení zákona o rozpočtových pravidlech. Při řešení těchto pochybení se postupuje podle ujednání ve smlouvě o poskytnutí podpory. Sankcí ze stany poskytovatele může být vyloučení návrhu projektu příjemce z veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích, a to až na dobu 3 let ode dne, kdy bylo příjemci porušení prokázáno. Poskytovatel může odstoupit od smlouvy o poskytnutí podpory v případě, že byl příjemce pravomocně odsouzen pro stanovený trestný čin. Odstoupením od smlouvy se tato smlouva zcela nebo zčásti ruší a příjemce je povinen vrátit veškerou podporu nebo její část.

Analogicky povinnosti poskytovatele je ve smlouvě stanovena povinnost příjemci uchovávat doklady o poskytnuté podpoře alespoň po dobu 10 let ode dne poskytnutí podpory.

Podmínky poskytnutí podpory byly, jak již je uvedeno výše, „unifikovány“ v rámci celého evropského prostoru. I pro poskytnutí veřejných prostředků na mezinárodní programy výzkumu a vývoje (tedy z jiných, než národních veřejných prostředků) platí, že podpora se poskytuje na základě smlouvy. Typické označení pro takovou smlouvu je „Grant Agreement“. Jde o

smlouvu, která vymezuje vzájemná práva a povinnosti poskytovatele a příjemce. Její náležitosti jsou obdobné těm, které pro smlouvu o poskytnutí podpory vyžaduje české právo. Významná je ta skutečnost, že vzor takové smlouvy lze u poskytovatele na vyžádání získat. Určitou komplikací se může jevit fakt, že smlouva je obvykle podřízena jinému právnímu řádu, obvykle belgickému právu, nelze tak (bez vynaložení značných nákladů) zodpovědně a předem eliminovat veškerá rizika z této skutečnosti vyplývající. Lze jen doporučit, aby veškeré hrozící spory byly zažehnány předem, než by se muselo použít ustanovení smlouvy o věcně a místně příslušném soudu, jehož sídlo je zpravidla též v Belgii.

3. PARTNERSKÁ SMLOUVA (SMLOUVA O ÚČASTI NA ŘEŠENÍ PROJEKTU)

Zatímco náležitosti smlouvy o poskytnutí podpory jsou v zákoně rámcově vymezeny, adekvátní úpravu „partnerské smlouvy“ v zákoně nenalezneme. To platí i pro samotné pojmenování smlouvy. O „partnerské smlouvě“ zákon o podpoře výzkumu, vývoje a inovací vůbec nehovoří. V zásadě by se dalo říci, že nutnost uzavření „partnerské smlouvy“ vyplývá z ust. § 2 odst. 2 písm. j) zákona, které uvádí, že dalším účastníkem projektu je mimo jiné fyzická či právnická osoba, se kterou příjemce uzavřel smlouvu o účasti na řešení projektu. Dalo by se tedy uvést, že „partnerskou smlouvou“ rozumí zákon právě smlouvu o účasti na řešení projektu. Dalším případem, ze kterého by se dala dovodit povinnost uzavírat smlouvu obdobnou „partnerské smlouvě“ je případ, na který pamatuje ust. § 9 odst. 4 zákona, kde se uvádí, že smlouvu o poskytnutí podpory lze uzavřít s více příjemci současně s tím, že jejich vzájemné vztahy budou smluvně upraveny jako nedílná součást smlouvy o poskytnutí podpory.

Nejsou-li tedy stanovena bližší pravidla, je nutné použít pravidla analogická ustanovením platným pro smlouvu o poskytnutí podpory. Obecně by se dalo říci, že „partnerská smlouva“ musí být uzavřena v takové podobě, aby příjemce mohl bez problémů plnit příslušná ustanovení smlouvy o poskytnutí podpory. Ukládá-li tedy tato smlouva příjemci například povinnost, aby veškeré doklady o poskytnuté podpoře evidoval po dobu 10 let a byl připraven je v této době kdykoli předložit poskytovateli, musí smlouva o účasti na řešení projektu obsahovat ustanovení, které zaváže dalšího účastníka projektu, aby také alespoň po dobu 10 let archivoval příslušné doklady. Jinak by totiž příjemce svoji povinnost nemohl splnit. Důležité je totiž uvědomit si, že ve vztahu s poskytovatelem je výhradně příjemce, který nese vůči poskytovateli odpovědnost za celý projekt. Odpovědnost dalšího účastníka projektu je pouze odpovědností „sekundární“. Nebudou-li povinnosti „partnera“ nastaveny dostatečně určitě, riskuje příjemce nesplnění projektu i díky formálním záležitostem. K tomu postačí i taková skutečnost, jako je například prohlášení úpadku na jednoho z dalších účastníků projektu. Ve smlouvě o účasti na řešení projektu by tak měla být přesně popsána věcná část řešení projektu, kterou bude zajišťovat další účastník projektu. Poskytování finančních prostředků (podpory) dalšímu účastníkovi by mělo být upraveno tak, aby bylo poskytováno pouze za předpokladu, že partner beze zbytku plní všechny předepsané povinnosti. Stejně tak je potřeba partnera zavázat k tomu, aby poskytnuté prostředky evidoval v oddělené účetní evidenci. Významné je uložení povinnosti partnera k vrácení nevyužitých finančních prostředků. Stejně tak by smlouva měla obsahovat důvody pro její ukončení a sankce za porušení smlouvy. Opomenuta nesmí být dohoda o využití výsledků projektu resp. zakotvení vlastnictví výsledků jako takových. Významná smluvní volnost klade významné nároky na to, aby smlouva byla sjednána v pořádku. V zásadě je možno říci, že další účastník projektu musí nést takovou míru odpovědnosti za jím řešenou část projektu, jakou nese příjemce ve vztahu k poskytovateli. Doporučuje se, aby součástí smlouvy o

řešení části projektu byl schválený návrh projektu, ve kterém je nejlépe popsáno jeho budoucí řešení včetně rozdělení finančních prostředků.

Na mezinárodní úrovni se „partnerská smlouva“ obvykle označuje jako „Consortium Agreement“. Stejně jako v případě smlouvy o řešení části projektu jde o smluvní vztah akcesorický, který navazuje na „Grant Agreement“, na smlouvu hlavní, řídící, měl by tedy přenášet na jednotlivé partnery příslušná práva a povinnosti, která vyplývají z grantové smlouvy. Klíčovým pojmem v této „partnerské smlouvě“ je konsorcium. Zpravidla se nejedná o samostatnou právnickou osobu, termín obvykle označuje, že se jedná o „sdružení“ partnerů za účelem řešení předmětného projektu, kdy partneři deklarují, za jakých podmínek a za jaké finanční prostředky přispějí k naplnění schválených cílů projektu. S ohledem na tento fakt je mnohem detailněji v těchto smlouvách popisován princip komunikace partnerů. Zakotvují se jednotlivé orgány, specifikuje se jejich působnost od těch nejvýše postavených, až po samotného řešitele. Často jde o smlouvy, které mají desítky účastníků; koordinace vzájemných činností je tedy významným předpokladem úspěchu. V tomto je třeba spatřovat nejvýznamnější rozdíl oproti „národním“ partnerským smlouvám, které si často vystačí s konstatováním, že smluvní strany komunikují prostřednictvím řešitelů. Dalším rozdílem je skutečnost, že je větší pozornost věnována duševnímu vlastnictví k projektu. Rozlišuje se duševní vlastnictví k výsledkům, které již existují, duševní vlastnictví k výsledkům, které řešením projektu teprve vzniknou a přístupová práva k oběma těmto kategoriím. Smlouva o využití výsledků se nepožaduje. Vše je založeno na principu, že výsledek je té smluvní strany, která takového výsledku dosáhla sama. Pokud se na dosažení výsledku podílelo více stran, jsou tyto výsledky ve společném vlastnictví těch stran, které se na jeho dosažení podílely. Obvykle v konsorciu též platí, že pro účely řešení projektu si smluvní strany k výsledkům projektu poskytují nevýhradní bezúplatné licence. Důsledně se také dojednává, za jakých podmínek se bude výsledkům zajišťovat právní ochrana (především patentem). Stanoví se, že strana, která výsledku dosáhla, je povinna zajistit mu ochranu. Nemá-li na této ochraně zájem, nabídne výsledek ostatním partnerům k využití; ti pak mohou o získání ochrany usilovat samostatně. Jako doporučení lze uvést možnost sjednání ustanovení, které stanoví, že smlouva se podřizuje českému právnímu řádu. To samozřejmě za předpokladu, že partner z České republiky je tzv. koordinátorem, hlavním příjemcem projektu. Častější je ovšem případ ten, že partnerská smlouva se řídí právem toho státu, kterým se řídí hlavní „Grant Agreement“. I v případě „partnerských smluv“ platí, že jejich vzory jsou zpravidla u poskytovatele k dispozici, je tedy třeba pokusit se takový vzor získat. Práce je pak snadnější v tom, že se do poskytnutého vzoru „jen“ doplňují potřebné údaje.

4. RÁMEC SPOLEČENSTVÍ

4.1 Dosavadní Rámec společenství (2006/C 323/01)¹⁶

V evropských strukturách panuje shoda na tom, že prostřednictvím státní podpory je potřeba zvýšit hospodářskou účinnost a přispět tak k trvale udržitelnému růstu. V tomto smyslu se má za to, že státní podpora výzkumu, vývoje a inovací je slučitelná se společným trhem podle příslušných ustanovení Smlouvy o ES (čl. 87 a 88). V Rámci Společenství pak Komise stanoví pravidla, jež bude používat při posuzování oznámené podpory. V Rámci samotném jsou především definovány základní pojmy z oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Stanoví se znaky výzkumné organizace, za které se považují především takové subjekty, jejichž hlavním účelem je provádění základního či aplikovaného výzkumu a šíření výsledků takových výzkumů prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií za předpokladu, že veškerý zisk z těchto činností reinvestují znovu do těchto činností za předpokladu, že subjekty, které mohou uplatňovat vliv na takový subjekt nemají žádný přednostní přístup k výzkumným kapacitám nebo k výsledkům. Návazně na tuto definici se specifikuje, co se rozumí základním výzkumem, aplikovaným výzkumem a experimentálním vývojem a inovacemi. Inovace se přitom rozděluje na inovace postupů a inovace organizační. Rozhodujícím kritériem pro posouzení výzkumné organizace jakožto příjemce státní podpory je skutečnost, zda výzkumná organizace provádí ekonomickou činnost spočívající v nabídce zboží a nebo služeb na určitém trhu. V takovém případě se výzkumná organizace považuje za podnik podle čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES. Pokud jeden subjekt provádí jak činnosti hospodářské, tak i činnosti nehospodářské povahy, je potřeba, aby obě tyto činnosti byly od sebe odděleny. Primárními činnostmi výzkumných organizací, které jsou obvykle neziskového charakteru, jsou vzdělávání, provádění nezávislého výzkumu a šíření jeho výsledků. Může sem patřit i činnost spočívající v převodu technologií a management znalostí za předpokladu, že tato činnost je vnitřní povahy (tzn. prováděna oddělením nebo pobočkou výzkumné organizace). Naproti tomu pokud jsou činnosti jako pronájem infrastruktury, poskytování dodavatelských služeb obchodním společností nebo provádění smluvního výzkumu financovány z veřejných zdrojů, zpravidla se bude jednat o veřejnou podporu. Navíc tyto činnosti musí být prováděny pouze příležitostně a za běžných tržních podmínek. Speciální ustanovení jsou věnována též nepřímé podpoře v případě, že výzkumné organizace provádějí buď smluvní výzkum, nebo výzkum ve spolupráci s jinou výzkumnou organizací. Pokud výzkumná organizace provádí smluvní výzkum pro určitý podnik (podnik určuje podmínky služby, poskytuje úplatu, vlastní výsledky a nese riziko neúspěchu) nedochází obvykle k poskytnutí (nepřímé) státní podpory pokud je smluvní výzkum poskytnut za smluvní cenu nebo za cenu, která zahrnuje plně náklady a přiměřený zisk. V případě spolupráce podniků a výzkumných organizací (alespoň dva partneři se podílejí na návrhu projektu, přispívají k jeho řešení a sdílejí výsledky a jeho riziko) nedochází k poskytnutí nepřímé

podpory v případě, že podniky plně hradí náklady projektu, výsledky, které nepodléhají ochraně právem duševního vlastnictví, mohou být obecně šířeny a výzkumná organizace obdrží od podniků náhradu rovnající se tržní ceně práv k duševnímu vlastnictví. Dále se za slučitelnou považuje podpora poskytnutá k uskutečnění významného projektu společného evropského zájmu, který je jasně definován z hlediska svého provedení, účastníků a cílů projektu, který přispívá konkrétním, jasným a identifikovatelným způsobem k zájmu Společenství. Přínosy takového projektu se přitom nesmí omezit na výrobní odvětví, ale měly by mít širší význam a využití. Konečně je státní podpora výzkumu, vývoje a inovací slučitelná v případě, že vede k větší činnosti v dané oblasti, aniž by nepříznivě ovlivnila podmínky obchodování v rozsahu, který je v rozporu se společným zájmem. Zde Rámec stanoví podmínky pro poskytnutí podpory na projekty v oblasti výzkumu a vývoje a základní míry podpory pro jednotlivé kategorie výzkumu a možné příplatky k těmto základním sazbám, pokud jsou splněny podmínky pro poskytnutí těchto příplatků. Dále se vyjmenovávají způsobilé náklady na výzkumný projekt. Povoleným způsobem lze též poskytovat podporu na studie technické proveditelnosti, podporu pro malé a střední podniky na náklady práv k průmyslovému vlastnictví, podporu pro mladé inovativní podniky, podporu na inovace postupů a organizační inovace ve službách, podporu na poradenské služby a podpůrné služby v oblasti inovací, podporu na vypůjčení vysoce kvalifikovaných pracovníků a podporu pro inovační seskupení. Ke každé z těchto kategorií přitom Rámec stanoví podmínky, jejichž splnění je pro poskytnutí podpory nezbytné. Obecně se přitom stanoví, že státní podpora musí mít motivační účinek, kterým se rozumí, že příjemci podpory změní své chování tak, že se zvýší jejich činnost v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Komise uznává, že dobře cílená státní podpora může přispět k trvale udržitelnému růstu, přesto však má za to, že může vést i k významnému narušení hospodářské soutěže. Proto Komise provádí ve vyjmenovaných případech podrobnější posouzení, zda v těchto případech nemůže dojít k narušení hospodářské soutěže. Jde především o oblast blokových výjimek a dále v případech, kdy částka podpory převyšuje stanovené částky. Podrobnější posouzení spočívá v prověření, zda podpora má pozitivní účinek, zda je podpora motivační, nezbytná a přiměřená. Konečně Komise provádí analýzu narušení hospodářské soutěže a obchodu. Na základě zjištěných výsledků pak Komise rozhodne, zda výsledná narušení nepříznivě ovlivňují podmínky obchodování v rozsahu, který je v rozporu se společným zájmem. Zvláštní pravidla jsou v Rámci vymezena pro zemědělství a rybolov.

4.2 Přípravovaný Rámec společenství¹⁷

V současné době probíhají diskuse nad novým Rámcem Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací. Jeho cíle jsou popsány přibližně stejně, jako cíle Rámce dosavadního. Zohledněno bylo především přijetí strategie Evropa 2020, která označuje výzkum

¹⁷ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2013_state_aid_rdi/rdi_draft_framework_cs.pdf.

a vývoj za klíčový předpoklad k dosažení inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění. Rámec se má vztahovat na podporu projektů v oblasti výzkumu a vývoje, podporu studií proveditelnosti, podporu výstavby a modernizaci výzkumné infrastruktury, podporu inovačních činností a podporu inovačních klastrů. V této souvislosti Rámec obsahuje i definice jednotlivých pojmů. Studií proveditelnosti se tak rozumí hodnocení a analýza potenciálu projektu, které mají za cíl podpořit proces rozhodování tím, že se zjistí silné a slabé stránky projektu, jeho příležitosti a hrozby a určí se zdroje pro jeho uskutečnění a vyhlídky na úspěch. Inovačním klastrem je struktura nebo organizované seskupení nezávislých subjektů, jejichž účelem je povzbuzovat inovace podporou sdílení zařízení a výměny poznatků a odborných znalostí a účinným podílem na transferu znalostí, vytváření sítí, šíření informací a spolupráci mezi podniky a dalšími organizacemi seskupení. Transferem znalostí se rozumí proces, jehož cílem je získávání, shromažďování a sdílení znalostí a dovedností v hospodářských i nehospodářských činnostech, jako jsou spolupráce ve výzkumu a vývoji, poradenství, poskytování licencí, zakládání spin-off, publikace, mobilita výzkumných pracovníků a dalších osob. Transferem znalostí se rozumí též jiné druhy znalostí, jako jsou ty, které se týkají používání norem a právních předpisů, znalosti podmínek reálného provozního prostředí a způsobu organizačních inovací. Organizace pro výzkum a šíření znalostí nebo též výzkumná organizace je definována stejně jako dříve. Znovu je dán požadavek jejího hlavního cíle, kterým je provádění výzkumu a šíření jeho výsledků a oddělení těchto hlavních činností od činností hospodářských. Stejně tak podniky, které mohou na výzkumnou organizaci uplatňovat vliv, nesmějí mít přednostní přístup k výsledkům nebo výzkumným kapacitám výzkumné organizace. Dále se stanoví, co se z hlediska Komise považuje za slučitelnou státní podporu podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy. Opakuje se požadavek na důsledné oddělení činností hospodářských od činností nehospodářských. Za činnosti nehospodářské se přitom považují vzdělávání, nezávislý výzkum a vývoj a činnosti v rámci transferu znalostí, kdy příjmy z transferu musí být zpětně reinvestovány do primárních činností výzkumné organizace. Pokud je výzkumná organizace využívána téměř výhradně pro nehospodářskou činnost, nemusí se na ni pravidla státní podpory vztahovat vůbec, pokud objem hospodářské činnosti nepřesáhne 15 % celkového ročního rozpočtu subjektu. Financování hospodářských činností se zpravidla považuje za státní podporu s výjimkou situací, kdy výzkumná organizace jedná jako pouhý zprostředkovatel, který převádí veškeré veřejné financování na konečného příjemce. Nejedná se o nepřímou podporu, pokud smluvní výzkum provádí výzkumná organizace za tržní cenu nebo za cenu, která odráží plně náklady služby, zahrnuje marži, jež podniky obvykle uplatňují nebo za cenu, která je výsledkem jednání za tržních podmínek, pokud výzkumná organizace v jednání usiluje o dosažení maximálního hospodářského prospěchu, a pokryje alespoň své mezní náklady. Tržní hodnotu práv duševního vlastnictví lze přitom odečíst od ceny, která má být zaplacená za dotčené služby. Dále se za nepřímou podporu nepovažuje spolupráce s podniky za předpokladu, že je splněna alespoň jedna z následujících podmínek. Podniky musí

hradit v plné výši náklady projektu, výsledky, které nelze chránit duševním vlastnictvím, lze obecně šířit, práva duševního vlastnictví jsou rozdělena mezi různé subjekty, podle toho, aby byly zohledněny jejich pracovní oblasti, nebo výzkumná organizace obdrží za práva duševního vlastnictví náhradu odpovídající tržní ceně, od které lze odečíst výši hodnoty veškerých finančních i nefinančních příspěvků zúčastněných subjektů. Zadání veřejné zakázky na výzkumné služby se nepovažuje za státní podporu, pokud tato veřejná zakázka byla zadána v otevřeném zadávacím řízení. Takové zadání se nepovažuje za státní podporu i v případě, že zakázka byla zadána sice bez provedení otevřeného řízení podle příslušných směrnic, ale i tak musí být výběrové řízení otevřené, transparentní, nediskriminační a bezpodmínečné, opírající se o objektivní kritéria, smluvní ujednání jsou k dispozici předem a všechny výsledky, které nelze chránit lze obecně šířit nebo dodavatel služeb, jemuž náleží výsledky, je povinen poskytnout veřejnému zadavateli neomezený bezplatný přístup k těmto výsledkům a třetím stranám poskytnout přístup za tržních podmínek například formou nevýhradních licencí. Při posuzování slučitelnosti opatření podpory s vnitřním trhem se obvykle zkoumá, zda pozitivní dopad opatření podpory z hlediska společného zájmu převáží nad případnými negativními účinky na obchod a hospodářskou soutěž. Státní podporu výzkumu, vývoje a inovací lze přitom považovat za slučitelnou s vnitřním trhem za předpokladu, že vede k zintenzivnění daných činností, které dále povedou k naplnění cílů strategie Evropa 2020. Potřeba státního zásahu je odůvodněna zejména tehdy, pokud samotný trh nemá efektivní výsledky. Vedle těchto státních zásahů je možno uvažovat i o jiných vhodných opatřeních vedoucích ke stimulaci výzkumu, vývoje a inovací. Může se tak jednat o regulaci, zadávání veřejných zakázek, vyšší objem financování výzkumu a vzdělávání i o obecná daňová opatření. Státní podpora musí mít vždy motivační účinek, což znamená, že podniky budou vykonávat takové činnosti, které dosud nevykonávaly nebo které vykonávaly v omezeném rozsahu nebo jiným způsobem. Výše podpory musí být omezena na minimum nezbytné k provedení dané činnosti, jinak nebude považována za přiměřenou. Přiměřenost podpory je přitom jedním z dalších kritérií pro její poskytnutí. Dále se požaduje, aby informace o oznámených opatřeních byly transparentně zveřejněny alespoň v rozsahu režimu podpory a jeho prováděcích ustanoveních, název orgánu, který poskytuje podporu, jednotliví příjemci a výše a intenzita podpory pro jednotlivé příjemce. Uvedené informace musí být uchovávány po dobu alespoň 10 let a musí být přístupné bez omezení široké veřejnosti. O všech opatřeních podpory musí vést členské státy podrobné záznamy a předkládat o nich Komisi výroční zprávy. Pokud jde o vstup v platnost a použitelnost Rámce, uvažuje se, že v platnost vstoupí 1. 7. 2014 s tím, že Komise jej bude používat při posuzování slučitelnosti všech oznámených podpor, o nichž bude muset rozhodnout po vstupu Rámce v platnost. Členské státy mají provést úpravu dosavadních pravidel pro poskytování podpory do 6 měsíců od vstupu Rámce v platnost. Přípravovaný Rámec obsahuje dvě přílohy. V první jsou obsaženy způsobilé náklady, druhá obsahuje maximální intenzitu podpory pro jednotlivá opatření.

5. OCHRANA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

Význam duševního vlastnictví (dříve nehmotných statků) neustále roste a mělo by to být patrné i z výše podaného výkladu. Jak normativní akty (zákon o podpoře výzkumu a vývoje, příslušné směrnice EU, Rámec Společenství), tak i smluvní dokumenty hovoří o potřebě úpravy práv k výsledkům projektů, o přístupových právech i o pravidlech pro následné využití výsledků. Jinými slovy valná většina výsledků projektů tak či onak souvisí s právem duševního vlastnictví. Vymežíme-li duševní vlastnictví poněkud šířeji tak, že do něj zahrneme i oblast obchodního tajemství, ochranu osobnosti, ochranu dobré pověsti právnické osoby (goodwill), know-how, či ochranu osobních údajů, prakticky nenalezneme výsledek, který by se nedal chránit některou ze složek práva duševního vlastnictví. Míra takové ochrany, například prostřednictvím obchodního tajemství je však citelně slabší, než například ochrana prostřednictvím patentu. Záleží tedy i na zvolení vhodné strategie, jak vlastně přistupovat ke svému duševnímu vlastnictví a jak toto duševní vlastnictví chránit, aby byly důsledně zabezpečeny výhody, které dobrá ochrana skýtá. Tím se dostáváme k odpovědi na otázku, co je to vlastně duševní vlastnictví? Obecně se dá říci, že se jedná o tvůrčí lidskou činnost, jejíž výsledky, pokud splňují určité předpoklady, jsou chráněny právem duševního vlastnictví. To pak funguje obdobně jako vlastnické právo k hmotným předmětům, věcem. Jeho podstatou je, že pouze vlastník může rozhodnout, jakým způsobem bude vlastnické právo využito, zda ho využije sám nebo poskytne souhlas (licenci) k jeho využití jinému, či zda ho nebude využívat vůbec. Jde o právo, řekněme absolutní, které jako takové působí vůči všem ostatním subjektům, které musí toto vlastnické právo respektovat a jsou povinny zdržet se jakýchkoliv zásahů do tohoto práva bez souhlasu vlastníka. Z tohoto pravidla existují výjimky, tzv. zákonné licence, kdy právní předpis, zákon, stanoví případy, kdy je možno výsledek, který je chráněn právem duševního vlastnictví, užívat i bez souhlasu autora. Tyto zákonné licence tedy omezují vlastníkovu právo k jeho duševnímu vlastnictví. Těchto výjimek však není mnoho, neboť je potřeba velmi důkladně vážit, za jakých podmínek je možno prolomit vlastníkovu výlučné oprávnění rozhodovat o nakládání s výsledkem. Obecně se tyto výjimky připouští tam, kde zájem společnosti na jejím rozvoji převládá nad subjektivním právem vlastníka chránit určitý výsledek; vždy však platí, že „průlom“ do vlastnických práv se připouští výhradně na základě zákona.

Duševním vlastnictvím se podle Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví¹⁸ rozumí práva k literárním, uměleckým a vědeckým dílům, k výkonům výkonných umělců, ke zvukovým záznamům a k rozhlasovému vysílání, k vynálezům ze všech oblastí lidské činnosti, k vědeckým objevům, k průmyslovým vzorům a modelům, k továrním, obchodním známkám a známkám služeb, jakož i k obchodním jménům a obchodním názvům, na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké,

¹⁸ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 69/1975 Sb., o Úmluvě o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, podepsané ve Stockholmu dne 14. 7. 1967. In: ASPI [databáze].

literární a umělecké. Z výše uvedeného výčtu lze odvodit dvě základní skupiny, na něž se právo duševního vlastnictví rozpadá. Jde o oblast práva autorského, kam patří práva k literárním, uměleckým a vědeckým dílům, včetně počítačových programů, databází a fotografií a práva související s právem autorským, kam typicky řadíme práva výkonných umělců, práva k audiovizuálním dílům a rozhlasovému a televiznímu vysílání. Druhou oblastí je pak oblast průmyslového práva, kam řadíme práva k vynálezům, užitným vzorům, průmyslovým vzorům a zlepšovacím návrhům, topografii polovodičů, odrůdám rostlin a plemenům zvířat. Patří sem i ochranná označení (ochranná známka, označení původu zboží, obchodní jméno).

K předpisům, ve kterých je právo duševního vlastnictví obsaženo, můžeme uvést tolik, že neexistuje jediný kodex, který by obsahoval celou úpravu duševního vlastnictví, ale celá řada právních předpisů obsahující pravidla nakládání s duševním vlastnictvím. Oblast autorského práva je upravena v zákoně č. 121/2000 Sb., o právu autorském; oblast průmyslového práva je pak obsažena, pokud bychom měli uvést alespoň ty nejdůležitější právní předpisy, především v zákoně č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, zákoně č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, zákoně č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, zákoně č. 207/2000 Sb., o průmyslových vzorech, zákoně č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu, zákoně č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách. Obecnou úpravu práva duševního vlastnictví můžeme nalézt i v občanském zákoníku, skutkové podstaty porušení tohoto práva jsou pak uvedeny v trestním zákoníku a v zákoně o přestupcích. České právo duševního vlastnictví je harmonizováno s právem Evropských společenství (Nařízení Rady ES č. 40/1994 o ochranné známce Společenství, č. 6/2002 o průmyslových vzorech Společenství, č. 157/2004 o vynucení práv z duševního vlastnictví). Duševní vlastnictví však přesahuje hranice Evropské unie, jeho úpravu tak můžeme nalézt i v řadě mezinárodních smluv. Kromě již výše uvedených Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví jde například o Pařížskou úmluvu na ochranu průmyslového vlastnictví, Smlouvu o patentové spolupráci, Madridskou dohodu o mezinárodním zápisu ochranných známek, Madridskou dohodu o potlačování falešných nebo klamavých údajů o původu zboží, Bernskou úmluvu o ochraně literárních a uměleckých děl a Všeobecnou úmluvu o autorském právu či Úmluvu o udělování evropských patentů.

Autorské právo lze rozlišovat v objektivním slova smyslu, kdy jím rozumíme souhrn všech norem, ve kterých je obsažena úprava autorského práva a dále v subjektivním slova smyslu, kdy autorským právem rozumíme oprávnění (subjektivní právo) konkrétního autora. České autorské právo je založeno na takzvaném kontinentálním pojetí autorského práva, podle kterého se rozlišují osobnostní a majetková práva autora k dílu. Základními zásadami, na kterých je autorské právo postaveno, pak jsou zásada neformálnosti, zásada teritoriality a zásada autorská. Podle zásady neformálnosti platí, že k tomu, aby dílo získalo ochranu podle autorského práva, není třeba činit žádné formální kroky. Nevyžaduje se tedy, aby autorské dílo

bylo zapsáno do nějaké (státem uznané) databáze. Podle zásady teritoriality platí, že ochrana autorským dílům se na území České republiky poskytuje podle českého (národního) práva. Podle zásady autorské pak platí, že autorem – tvůrcem – autorského díla může být pouze fyzická osoba.

Vedle autora je ústředním pojmem autorského práva dílo. K tomu, aby bylo dílo chráněno, se nemůže jednat o jakékoliv dílo, musí se jednat o dílo ve smyslu autorského zákona. Za takové se považuje pouze takové dílo, které je jedinečné, a které je vyjádřitelné v objektivně vnímatelné podobě. Dílem tak je dílo slovesné, hudební, dramatické, choreografické, pantomimické, fotografické, audiovizuální, výtvarné, dílo užitého umění, dílo kartografické. U počítačového programu a databáze se nevyžaduje splnění požadavku na jejich jedinečnost, postačí, pokud jsou původní v tom smyslu, že jsou autorovým vlastním duševním výtvorem. Databáze, která je vlastním autorovým výtvorem způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu, se považuje za dílo souborné; dílem souborným, pokud splňují znaky autorského díla, jsou též sborník, časopis, antologie, pásmo, výstava. Pokud dojde tvůrčím způsobem ke zpracování jiného díla včetně jeho překladu, toto nové dílo požívá též ochrany jako autorské dílo. Dílem naproti tomu není námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, metoda, objev, vědecká teorie, matematický vzorec, statistický vzorec, kde převažuje společenský zájem tyto hodnoty nechránit a učinit je široce dostupnými. Dále jsou z ochrany podle autorského zákona vyloučeny ve veřejném zájmu úřední díla (právní předpisy, rozhodnutí, veřejné listiny, úřední dokumentace), výtvoři tradiční lidové kultury nebo politické projevy nebo řeči přednesené při úředním jednání. Tato díla nepožívají ochrany, i když jinak jsou znaky autorského díla splněny.

Ochrana autorského díla vzniká v okamžiku, kdy bylo dílo určitého autora (spoluautorů) vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě. To znamená, že dokud si básník svoje verše promítá pouze ve své hlavě, ochrany nepožívají do doby, dokud je nepřednese na veřejnosti či je nezapiše na papír nebo neuloží do počítače. Je-li jednou dílo chráněno, vznikají k němu autorovi práva osobnostní a majetková. Mezi osobnostní práva patří především rozhodnutí o tom, že autor své dílo zveřejní, dále právo na autorství, které znamená, že nikdo jiný se nesmí prohlásit za autora, které vytvořil někdo jiný, právo na nedotknutelnost díla, právo na autorskou korekturu díla. Osobnostní práva zanikají smrtí autora a jejich dědění je vyloučeno. Ani po smrti autora si však nikdo jiný nesmí přisvojovat právo na autorství díla a musí užívat dílo tak, aby nebyla snížena jeho hodnota. Mezi majetková práva patří především právo dílo užít (rozmnožovat, rozšiřovat, pronajímat, půjčovat, vystavovat a sdělovat dílo veřejnosti), právo na odměnu při opětovném prodeji originálu uměleckého díla, právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu. Právo dílo užít se uděluje jinému typicky prostřednictvím licenční smlouvy. I majetková práva jsou nepřevoditelná, na

rozdíl od osobnostních práv jsou předmětem dědictví a jejich trvání je omezeno časem. Trvají po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti. Po uplynutí doby trvání majetkových práv se dílo stává volným dílem, které může užít každý, avšak ani tehdy si nikdo nesmí přisvojovat autorství díla a nesmí užívat dílo způsobem, který by snižoval jeho hodnotu.

Již výše bylo naznačeno, že autorská práva mohou být užitá pouze se souhlasem autora, pokud zákon nestanoví z tohoto pravidla výjimku. Výčet těchto výjimek, který je uveden v autorském zákoně, je přitom taxativní, konečný a nelze ho nijak rozšiřovat. Především tak zákon umožňuje dílo užít pro svoji vlastní osobní potřebu (pro osobní potřebu fyzické osoby). Ani pro osobní potřebu však nelze použít počítačový program, databázi a napodobeninu architektonického díla stavbou. Osobní potřebou se přitom rozumí soukromí fyzické osoby (uživatele). Dále se souhlas autora nevyžaduje v případě předvádění zboží při prodeji, při vytvoření tiskové rozmnoženiny na papír či jiný podklad na objednávku pro osobní potřebu. Bezúplatnou zákonnou licenci jsou především tzv. citace, kdy v odůvodněné míře, pokud je citace řádně označena jménem autora a pramenem, lze použít úryvky díla či celé drobné dílo nebo dokonce celé dílo, ovšem výhradně nevýdělečně do díla vědeckého nebo takové dílo užít při přednášce nebo k vědeckým nebo vyučovacím účelům. Za bezúplatnou zákonnou licenci se dále považuje tzv. katalogová licence, kdy souhlas autora se nevyžaduje k zařazení vyobrazení díla do katalogu při pořádání výstavy nebo dražby. Souhlasu není třeba ani v případě užití díla umístěného na veřejném prostranství nebo licence pro úřední či zpravodajské účely. Svolení se nevyžaduje ani při užití díla školního, knihovní licence či licence pro zdravotně postižené.

Nejedná-li se o nějakou zákonnou výjimku, lze dílo užít výhradně na základě uděleného souhlasu. Ten uděluje typicky autor prostřednictvím licenční smlouvy. Licenční smlouva je nově jako samostatný smluvní typ upravena v občanském zákoníku, zatímco předtím byla jako zvláštní smluvní typ obsažena v zákoně autorském. Smluvními stranami jsou poskytovatel a nabyvatel licence. Smlouva je, stejně jako ostatní smluvní typy, založena na smluvní volnosti stran. To znamená, že úprava obsažená v občanském zákoníku je dispozitivní a uplatní se, pokud si smluvní strany nesjednají podmínky podle svého uvážení. Ujednání smlouvy ovšem nesmí odporovat dobrým mravům nebo veřejnému pořádku. Licenci lze poskytnout jako licenci výhradní či nevýhradní. Není-li ve smlouvě uvedeno, o jakou licenci se jedná, má se za to, že se licence poskytuje jako licence nevýhradní. Mezi další náležitosti licenční smlouvy patří ujednání o územním, časovém a množstevním rozsahu licence. Ve smlouvě je také třeba sjednat cenu licence nebo způsob jejího určení, ledaže smluvní strany výslovně uvedou, že jde o licenci bezúplatnou.

Zvláštním typem díla je dílo zaměstnanecké. Za takové se považuje dílo, které bylo vytvořeno v rámci pracovního poměru nebo ve vztahu obdobném, ke splnění pracovních povinností. Musí být vytvořeno v rámci sjednaného druhu práce. U takového díla se předpokládá, že odměna za

jeho vytvoření je již obsažena ve mzdě, která je zaměstnanci vyplácena v zásadě bez ohledu na to, zda vytváří autorská díla či nikoliv. Majetková práva k takovému dílu, pokud není sjednáno jinak, vykonává zaměstnavatel, který může dokončit nehotové dílo i poté, co skončil pracovní poměr zaměstnance, který dílo vytvořil. Zaměstnanec není oprávněn si svoje dílo „odnést“ k jinému zaměstnavateli. Souhlas autora se vyžaduje pouze v případě, že by zaměstnavatel chtěl postoupit výkon majetkových práv jiné osobě. Režim zaměstnaneckého díla se vztahuje na počítačové programy, databáze a kartografická díla a to i tehdy, pokud byla vytvořena na objednávku.

Dalším typem zvláštního díla je dílo školní. Tím se rozumí dílo, které bylo vytvořeno žákem nebo studentem ke splnění studijních povinností. Takové školní dílo může škola či školské zařízení využívat pro svoji vnitřní potřebu i bez souhlasu autora. Pokud by školní dílo chtěla škola využívat výdělečně nebo i jinak, než pro vnitřní potřebu, musí k takovému užití udělit autor souhlas. Není-li sjednáno jinak, může autor i nadále sám svoje dílo užívat, ledaže by to bylo v rozporu s oprávněnými zájmy školy. Pokud se výdělek z takového užívání dostane do nepoměru s náklady, které škola na dosažení díla vynaložila, má právo na jejich náhradu.

Zvláštní právní poměry platí pro užívání díla vytvořeného na objednávku. U takového díla platí, že dílo je možno použít pouze k účelu, který vyplývá ze smlouvy. Je tedy třeba dbát na to, aby účel vytvoření a užití díla byl náležitě a dostatečně určitě sjednán.

Autorem díla audiovizuálního je jeho režisér a takovým dílem se rozumí dílo kinematografické, televizní nebo videografické. Díly audiovizuálně užitými jsou pak scénář, hudba, kamera nebo výtvarné ztvárnění scény.

Počítačový program, jak jsme již výše uváděli, je chráněn podle práva autorského. Ochrana přitom nepodléhá myšlenky a principy, na kterých je počítačový program založen. Počítačový program není sám o sobě chránitelný patentem. Naproti tomu ochraně podléhají již i přípravné a koncepční materiály, podle kterých je počítačový program připravován. Nabyvatel oprávnění užívat počítačový program je proti jeho autorovi zvýhodněn, neboť i bez souhlasu autora může počítačový program rozmnožovat, překládat a zpracovávat, ovšem jen pokud je to účelné (například zhotovení záložní kopie). Stejně tak může počítačový program zkoumat, studovat nebo zkoušet jeho fungování, pokud se tak činí při uložení programu do počítače.

Práva, která souvisejí s právem autorským, jsou právo umělce k uměleckému výkonu, právo výrobce zvukového záznamu, právo výrobce zvukově obrazového záznamu, právo rozhlasového a televizního vysílatele a právo nakladatele.

Autorský zákon upravuje i zvláštní právo pořizovatele databáze. Databází se přitom rozumí soubor prvků, které samy o sobě mohou být nezávislé, jsou systematicky nebo metodicky

uspořádané a individuálně přístupné elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření. Pořizovatel takové databáze má právo k vytěžování a zužitkování celého obsahu databáze a právo udílet souhlas k takovému užití databáze jinému. Toto zvláštní právo pořizovatele databáze trvá 15 let od pořízení databáze.

Pokud hrozí zásah do autorského práva či již bylo dokonce do autorského práva zasaženo, má autor právo podat žalobu k příslušnému soudu na určení autorství, vyslovení zákazu ohrožení svého práva. V této souvislosti má právo požadovat sdělení údajů o původu neoprávněně zhotovené rozmnoženiny a dále také právo na odstranění následků zásahu do svého práva a poskytnutí přiměřeného zadostiučinění a konečně též právo na uveřejnění rozsudku. Zvláštními případy porušení autorského práva jsou například odstraňování nebo změna jakékoli elektronické informace o identifikaci práv k dílu nebo rozšiřování rozmnoženiny díla, u kterého byly elektronické informace odstraněny. Další skutkovou podstatou je nebezpečí vyvolání záměny například napodobeninou díla. V závažnějších případech může namísto ochrany autorskoprávní nastoupit ochrana přestupková či dokonce trestněprávní.

Zvláštní postavení v jinak soukromoprávním autorském zákoně má kolektivní správa práv. Tou se rozumí veřejnoprávní správa práv autorů a výkonných umělců. Účelem kolektivní správy práv je efektivní správa majetkových práv autorů a uplatňování ochrany těchto práv. Kolektivní správce dále zastupuje autory a nositele práv souvisejících. Kolektivním správcem se může stát právnická osoba se sídlem na území České republiky, která získá oprávnění od Ministerstva kultury, které zároveň nad kolektivními správci vykonává dozor. Nejznámějším kolektivním správcem je Ochranný svaz autorský.

Pro právo průmyslového vlastnictví je charakteristické, že musí být průmyslově (hospodářsky) využitelné. Další rozdíl oproti autorskému právu je ten, že ochrana průmyslovým právem vzniká na základě jeho formálního uplatnění u nějaké státem uznané autority (v České republice je to Úřad průmyslového vlastnictví). Před touto autoritou se vede (správní) řízení, jehož výsledkem je udělení či neudělení průmyslového práva a zápis takové udělené ochrany do veřejně přístupného rejstříku. Jinak práva průmyslového vlastnictví mají stejné znaky jako právo autorské – působí pouze na území státu, kde byla udělena, působí absolutně vůči všem ostatním – naproti autorskému právu je však jejich ochrana zpravidla časově omezena.

Výsledky vynálezecké činnosti, které jsou průmyslově využitelné, se nazývají vynálezy. Za vynález se naproti tomu nepovažují objevy, vědecké teorie, plány, počítačové programy, estetické výtvořky, pravidla obchodní činnosti, a dále takové vynálezy, které by sice splňovaly předepsané znaky, avšak odporovaly by dobrým mravům nebo veřejnému pořádku. Ochranným dokumentem, který se uděluje na vynález, je patent. Majitel patentu má výlučné právo nakládat s vynálezem, zatímco ostatní nesmí bez souhlasu majitele patentu vynález vyrábět, nabízet

k prodeji, využívat pro komerční účely ani jinak. Patent umožňuje získat legální „monopol“ na trhu až pod dobu 20 let, což je maximální doba, na kterou lze patent udělit. Zároveň se udělení patentu považuje za strategickou výhodu oproti ostatním subjektům na trhu. Za udělení patentu se platí nejprve přihlašovací poplatek (poplatek za podání přihlášky) a dále pak udržovací poplatky. Z výše uvedené zásady teritoriality vyplývá, že účinky patentu nastávají pouze na území státu, kde byla patentová ochrana získána. Účinky patentu do zahraničí lze rozšířit několika způsoby. Především prostřednictvím tzv. národní cesty, kdy se patentové přihlášky podávají přímo v každém státě, kde má být ochrana získána. Dále je možno použít cestu tzv. evropského patentu, což je ovšem způsob, který je závazný pouze pro členy mezinárodní smlouvy (European Patent Organization); nejedná se tedy o „evropský patent“ v tom smyslu, že by se podáním přihlášky u nějakého orgánu Evropské unie získal patent platný na území celé Evropské unie. Třetí cestou, jak získat patent v zahraničí, je cesta prostřednictvím mezinárodní přihlášky, na jejímž základě možno získat ochranu na základě jediné přihlášky ve 146 smluvních státech této mezinárodní smlouvy (Patent Cooperation Treaty).

Jako „malý patent“ bývá označován užitný vzor, tedy technické řešení, které je nové, přesahuje rámec pouhé odborné dovednosti a je průmyslově využitelné. Pro to, co není možno považovat za technické řešení chránitelné užitným vzorem, platí totéž, co pro výluky z patentovatelnosti vynálezu. Výhody užitného vzoru oproti patentu spočívají v rychlosti, jednoduchosti řízení, které vede k udělení užitného vzoru. Stejně tak jde o řešení, které je méně nákladné; získání ochrany je tak oproti patentu levnější. Ochrana technických řešení užitným vzorem je vhodná pro předměty s nižším stupněm ekonomického významu. Náležitosti přihlášky jsou stejné jako u patentu, řízení je založeno na tzv. registračním principu, neboť se provádí pouze formální průzkum; řízení je tak, pokud nejsou shledány překážky, rychlejší. Maximální doba platnosti uděleného užitného vzoru činí 10 let.

Průmyslovým vzorem je možno chránit vzhled výrobku (design) nebo jeho části (linie, znaky, obrysy, barvy, tvary). Výrobkem je průmyslově nebo řemeslně vyrobený předmět nebo součástky výrobku. Počítačový program není výrobkem. Požaduje se, aby výrobek byl nový a originální. Stejně jako u patentu či užitného vzoru nelze chránit výrobky, které by byly v rozporu s dobrými mravy či veřejným pořádkem. Součástí přihlášky musí být vyobrazení průmyslového vzoru. V řízení se zkoumají formální náležitosti, ale i splnění znaků novosti a originalnosti. Maximální doba ochrany průmyslovým vzorem je 25 let.

Ochrannou známkou je označení sloužící k rozlišení výrobků nebo služeb. Ochranná známka tak odlišuje výrobky stejného druhu vyráběné různými subjekty. V této souvislosti pomáhá spotřebiteli v orientaci, působí jako reklama, je součástí marketingové strategie. Ochrannou známkou může být označení, které lze graficky znázornit, které je způsobilé rozlišit výrobky nebo služby a vždy zde musí existovat spojení s konkrétními výrobky. Ochrannou známkou

nemůže být například zvuková znělka, speciální vůně, to co nemá rozlišovací schopnost – například písmena, káva, směs – klamavé označení o původu, náboženské symboly, státní symboly a dále také takové označení, které by bylo v rozporu s dobrými mravy. Součástí přihlášky musí být kromě formálních náležitostí též znění nebo vyobrazení přihlašované známky a seznam výrobků nebo služeb, pro které má být ochranná známka používána. Doba platnosti udělené ochranné známky je 10 let s tím, že doba její platnosti může být opakovaně vždy o 10 let prodlužována. Maximální doba platnosti ochranné známky tedy není stanovena.

6. POLITICKÝ KONTEXT

6.1 Unie inovací¹⁹

Abychom lépe pochopili základy, na kterých je podpora výzkumu, vývoje a inovací postavena, a prostředí, ve kterém se odehrává, je dobré seznámit se hlavními směry či pilíři uvažování EU. To je pro oblast výzkumu dáno tzv. Uníí inovací, iniciativou, kterou EU považuje za jednu ze svých vlajkových lodí v oblasti svého směřování.

Při formulování Unie inovací v roce 2010, byly jako hlavní slabiny identifikovány:

- Podinvestování základů našich znalostí. Země jako USA a Japonsko nás v investicích do této oblasti předhánějí a Čína je velmi rychle dotahuje.
- Neuspokojivé rámcové podmínky – od špatného přístupu k financím a vysoké ceny ochrany duševního vlastnictví po pomalou standardizaci a neefektivní využívání veřejných zakázek. To je vážný hendikep v době, kdy si firmy mohou vybrat v jaké části světa budou investovat a provádět svůj výzkum.
- Přílišná fragmentace a nákladná duplikace. Musíme své zdroje spotřebovávat efektivněji a dosahovat kritické masy.

Máte se za to, že dosažení Unie inovací a tedy odstranění či vypořádání se s výše uvedenými slabiny je možné provést díky následujícím 10 krokům²⁰:

1. Investice do vzdělávání, výzkumu a vývoje, inovací a informačních technologií.
2. Reformy a lepší provázání systémů výzkumu a inovací členských zemí a zlepšení jejich výkonnosti.
3. Modernizace vzdělávacích systémů na všech úrovních, excelence jako hlavní vodítko. Přilákání nejlepších talentů ze zahraničí.
4. Výzkumníci a inovátoři musí být schopni pracovat a spolupracovat napříč EU stejně snadno, jako uvnitř svého státu. Do čtyř let je potřeba dobudovat Evropskou výzkumnou oblast (European Research Area).
5. Zjednodušení přístupu k programům EU, zlepšení jejich dopadu na soukromé investice. Posílení role Evropské výzkumné rady (ERC - European Research Council). Zlepšení dopadu rámcových programů na rychlý růst malých a středních podniků.

19
20

http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm

Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union. DG RD, 2011. <http://i3s.ec.europa.eu/repositoryFile/download/101.html>

Plné využití ERDF (European Regional Development Fund, Evropský fond regionálního rozvoje) k rozvoji kapacit výzkumu a vývoje napříč Evropou, který bude založen regionálních strategiích inteligentní specializace.

6. Odstranění překážek a posílení spolupráce mezi světem vědy a světem obchodu.

7. Pro podnikatele odstranění překážek uvádění myšlenek na trh: lepší přístup k financím zejména pro malé a střední podniky, cenově přístupná ochrana práv duševního vlastnictví a další. Dosažení dohody o unijním patentu do konce roku 2010.

8. Spuštění Evropského inovačního partnerství pro zrychlení výzkumu, vývoje a tržního uplatnění inovací k zvládnutí sociálních změn, koncentrace expertních znalostí a zdrojů a zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu EU, počínaje oblastí aktivního stárnutí.

9. Lepší vytěžení předností v oblasti designu a kreativity. Sociální inovace. Rozvoj a lepší porozumění inovací ve veřejném sektoru.

10. Lepší práce s mezinárodními partnery – otevření přístupu do našich programů výzkumu a vývoje a zajištění srovnatelných podmínek v zahraničí. Přijetí společné evropské fronty k ochraně našich zájmů.

To je jádro Unie inovací, jejíž realizace by podle odhadů měla při investování cílových 3% HDP EU do výzkumu a vývoje pv roce 2020 přinést 3,7 milionu pracovních míst.

Právě k naplnění těchto kroků by měla být v následujících letech směřována podpora výzkum, vývoje a inovací jak na úrovni EU, tak v jednotlivých členských státech a to jak prostřednictvím národních zdrojů, tak i prostřednictvím strukturálních fondů.

6.2 Národní politika výzkumu, vývoje inovací České republiky na léta 2009 až 15 s výhledem do roku 2020

Jedním z nástrojů, který by měl napomoci realizaci cílů EU v oblasti výzkum, vývoje a inovací na národní úrovni by měla být i národní politika výzkumu, vývoje a inovací. Ta byla vládou schválena již v červnu 2009. Její pozdější aktualizace pak odráží cíle EU vytyčené v letech 2010 a 2011 v dokumentech Strategie Evropa 2020 a Unie Inovací. Aktualizovaná národní politika zohledňuje také národní dokumenty, které mají vazbu na výzkum, vývoj a inovace. Jsou to

- Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR pro období 2014 – 2020,
- Národní inovační strategie ČR a
- Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Aktualizovaná národní politika je členěna do čtyřech oblastí, představuje svoji vizi a cíle a následuje popis opatření, kterými by měly cíle být plněny. V závěru jsou pak uvedeny způsoby měření a hodnocení realizace a nároky a dopady. Popis čtyř oblastí, jejich další členění a cíle zde uvádíme:

1. Vysoce kvalitní a produktivní výzkumný systém, který upravuje oblasti:

1.1. Lidské zdroje pro výzkum, vývoj a inovace, s cíli:

- 1.1.1. Zajistit dostatek výzkumných pracovníků pro VaVal a zlepšit podmínky pro zajištění dlouhodobé udržitelnosti infrastruktur VaVal.
- 1.1.2. Posílit internacionalizaci, zvýšit mobilitu výzkumníků a otevřenost výzkumných organizací pro zahraniční spolupráci.
- 1.1.3. Zlepšit a posílit spolupráci mezi výzkumnými organizacemi na národní úrovni.
- 1.1.4. Vytvořit podmínky pro zvýšení velikosti týmů a lepší personální politiku v nich, zejména ve směru otevřenosti a náborem zahraničních pracovníků.

1.2. Infrastruktura pro VaV

- 1.2.1. Zajistit dlouhodobou udržitelnost a mezinárodní konkurenceschopnost realizovaných projektů výzkumných center.
- 1.2.2. Zamezit dalšímu prohlubování disparit mezi Prahou a ostatními regiony ČR v budování a modernizaci výzkumných center.
- 1.2.3. Podpořit výzkumná centra realizující excelentní VaV, která nebyla financována z OP VaVpl.

1.3. Využívání veřejných prostředků na VaVal

- 1.3.1. Postupně zvyšovat veřejné výdaje na VaV tak, aby v roce 2020 dosáhly výše 1% HDP.
- 1.3.2. Zajistit koncentraci veřejné podpory na Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a dosáhnout synergického využívání národních nástrojů a všech nástrojů implementovaných na evropské úrovni pro podporu VaVal, jehož zaměření odpovídá potřebám ČR i EU.

- 1.3.3. Zajistit podmínky pro dlouhodobý koncepční rozvoj VO vytvořením jasných a stabilních podmínek pro rozdělování institucionální podpory, které zajistí koncentraci veřejné podpory VaVal do pracovišť realizujících kvalitní (excelentní) výzkum směřující k zásadně novým poznatkům i do VO, jejichž aktivity směřují přednostně k naplnění potřeb společnosti.
- 1.3.4. Zvýšit efektivitu veřejných prostředků na VaVal poskytovaných formou účelové podpory.
- 1.4. Otevřenost výzkumu a mezinárodní spolupráce ve VaV
 - 1.4.1. Zvýšit otevřenost národního výzkumného systému vůči zahraničí a zlepšit zapojení národního výzkumu do mezinárodních výzkumných struktur.
 - 1.4.2. Zlepšit zapojení výzkumných týmů do rámcových programů EU (do připravovaného programu Horizont 2020) a dalších mezinárodních výzkumných aktivit.
2. Efektivní šíření znalostí a jejich využívání v inovacích
 - 2.1. Přenos znalostí mezi výzkumnými organizacemi a inovujícími podniky
 - 2.1.1. Ve VO zavést efektivní systém pro nakládání s výsledky VaV, který povede ke zlepšení prostředí pro komercializaci VaV a přenos znalostí mezi VO a inovujícími podniky.
 - 2.1.2. Zajistit, aby při určování priorit VaVal byl zohledněn vývoj v zahraničí a jeho hlavní trendy (foresight), na které by NP VaVal měla efektivně reagovat.
 - 2.1.3. Zvýšit znalosti a kompetence manažerů VO, výzkumných pracovníků i studentů ve všech oblastech souvisejících s komercializací poznatků VaV a jejich využíváním v praxi, včetně zahájení inovačního podnikání.
 - 2.1.4. Podporovat zaměření výuky a výchovy studentů v oblasti transferu poznatků a podnikání.
 - 2.1.5. Podporovat různé formy horizontální mobility jako účinného nástroje na podporu transferu poznatků VaV do praxe.
 - 2.1.6. Zvýšit rozsah a kvalitu služeb poskytovaných inovační infrastrukturou, jako jsou centra transferu technologií, vědeckotechnické parky, inovační centra, podnikatelské inkubátory, apod.

- 2.1.7. Zlepšit činnost stávajících sítí spolupráce (klastřů, technologických platforem) a účinněji je zapojit do národního inovačního systému a strategicky zaměřených aktivit VaVal realizovaných na národní i nadnárodní úrovni.
- 2.1.8. Iniciovat, rozvíjet a podporovat dlouhodobou a strategicky orientovanou spolupráci veřejného výzkumu a podniků ve vazbě na potřeby podniků a společnosti.
- 2.2. Nástroje stimulující přenos znalostí z výzkumu do praxe
 - 2.2.1. Cílenými nástroji podporovat přenos znalostí z veřejného výzkumu do praxe a stimulovat spolupráci VO a podniků.
 - 2.2.2. Podporovat dlouhodobou a strategicky orientovanou spolupráci veřejného výzkumu a podniků ve VaVal, zejména ve vazbě na Národní priority orientovaného VaVal.
- 3. Inovující podniky
 - 3.1. Nástroje pro rozvoj inovací
 - 3.1.1. Stimulovat MSP k vlastnímu VaVal, rozvíjet jejich schopnosti využívat poznatků VaV získaných ve veřejném výzkumu a podporovat rozvoj infrastruktury pro podnikový VaV.
 - 3.1.2. Aktivovat soukromé zdroje pro financování inovačních projektů začínajících firem.
 - 3.1.3. Zlepšit podmínky pro financování inovačních projektů MSP prostřednictvím veřejných zakázek.
 - 3.2. Inovační výkonnost podniků
 - 3.2.1. Zvýšit inovační výkonnost podniků prostřednictvím poskytování cíleně zaměřených poradenských služeb.
 - 3.2.2. Stimulovat zájem podniků o ambiciózní technologické inovace a zvýšit ambice podniků k získání předních pozic na trhu v ČR i zahraničí.
 - 3.2.3. Stimulovat zájem o podnikání a zvyšovat znalosti populace z oblasti inovačního podnikání (včetně využívání příslušných finančních nástrojů, jako je rizikový kapitál).

3.3. Zahraniční investice do dlouhodobých strategických výzkumných a inovačních aktivit v ČR

3.3.1. Vytvořit příznivé investiční prostředí a zvýšit atraktivitu ČR pro zahraniční investice do strategických a znalostně intenzivních aktivit.

3.3.2. Zlepšit podmínky pro lokalizaci a rozvoj VaV aktivit velkých nadnárodních společností a poboček významných zahraničních firem v ČR.

4. Stabilní, efektivní a strategicky řízený systém VaVal

4.1. Koordinace v systému řízení VaVal

4.1.1. Upřesnit odpovědnosti ústředních správních úřadů, RVVI a poskytovatelů podpory VaVal tak, aby byla zajištěna efektivní realizace politiky VaVal na národní i mezinárodní úrovni.

4.1.2. Zabezpečit v orgánech státní správy a dalších ústředních úřadech (zejména MŠMT, MPO, Úřad vlády ČR) personální kapacity pro zabezpečení tvorby politik a dlouhodobých strategií a kontrolu jejich realizace.

4.1.3. Vytvořit funkční koordinační mechanismy v systému řízení VaVal.

4.1.4. Posílit koordinaci při implementaci národních nástrojů politiky VaVal s nástroji implementovanými na úrovni EU (zejména rámcovými programy EU) i nástroji kohezní politiky EU s cílem zajištění efektivního využívání evropských a národních finančních zdrojů.

4.2. Strategický přístup k tvorbě a implementaci politiky VaVal

4.2.1. Posílit kontinuální sledování současných vývojových trendů a potenciálních trendů v budoucnosti.

4.2.2. Zajistit provázání dlouhodobé strategie ČR v oblasti VaVal s dalšími rozvojovými politikami ČR.

4.2.3. Důsledně hodnotit přínosy a dopady politiky VaVal a efektivitu systému veřejné podpory VaVal (hodnocení poskytovatelů).

4.2.4. Zlepšit využívání všech podkladových studií pro strategické rozhodování v politice VaVal.

4.3. Aktivní participace ČR na utváření Evropského výzkumného prostoru

- 4.3.1. Vytvořit podmínky pro systematickou podporu při zapojování do evropských iniciativ zaměřených na propojování národních programů a pro pružné financování účasti ČR.
- 4.3.2. Formulovat komplexní strategii pro internacionalizaci VaVal.
- 4.3.3. Posílit koordinaci aktivit na národní úrovni zaměřených na rozvoj ERA.

6.3 Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Priority VaVal byly připraveny v souladu s cíli Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR Radou pro výzkum, vývoj a inovace.

„Nově jsou Priority VaVal stanoveny jako určitý konkrétní předmět státního a veřejného zájmu, který je kombinací dlouhodobého cíle a multioborového zaměření, je celospolečensky uplatnitelný a žádoucí, pro jeho dosažení má Česká republika dostatečné materiální a personální podmínky, je v dlouhodobém horizontu řešitelný, a je dosažitelný prostřednictvím aktivit VaVal. Aplikaci nových Priorit VaVal dojde k efektivnějšímu využívání veřejných prostředků na účelovou podporu VaVal, která tak bude lépe odpovídat klíčovým potřebám rozvoje české společnosti. Hlavním přínosem a smyslem formulace Priorit VaVal je strategické orientování části (zejména aplikovaného, ale i části základního) národního VaVal do oblastí, které napomohou řešit zásadní současné a předvídatelné budoucí problémy a výzvy ČR a umožní využít potenciální příležitosti pro vyvážený rozvoj ČR.“

Priority VaVal by se také měly odrazit jak v přípravě programů účelové podpory, tak v poskytování podpory institucionální na rozvoj výzkumných organizací.

V rámci Priorit VaVal je definováno celkem šest prioritních oblastí a ke každé z nich několik prioritních podoblastí s definovanými konkrétními cíli.

Prioritní oblast	Podoblasti
Konkurenceschopná ekonomika založená na znalostech	Využití (aplikace) nových poznatků z oblasti (tzv. General Purpose Technologies (4 cíle)
	Posílení udržitelnosti výroby a dalších ekonomických aktivit (6 cílů)
	Posílení bezpečnosti a spolehlivosti (6 cílů)
	Mapování a analýza konkurenčních výhod (1 cíl)

Mezinárodní projekty v oblasti VaV

Udržitelnost energetiky a materiálových zdrojů	Udržitelná energetika (25 cílů)
	Snižování energetické náročnosti hospodářství (6 cílů)
	Materiálová základna (4 cíle)
Prostředí pro kvalitní život	Přírodní zdroje (10 cílů)
	Globální změny (3 cíle)
	Udržitelný rozvoj krajiny a lidských sídel (3 cíle)
	Environmentální technologie a ekoinovace (8 cílů)
	Environmentálně příznivá společnost (2 cíle)
Sociální a kulturní výzvy	Demografické a sociální proměny (8 cílů)
	Vládnutí a správa (4 cíle)
	Kultura, hodnoty, identita a tradice (8 cílů)
	Rozvoj a uplatnění lidského potenciálu (4 cíle)
	Člověk, věda a nové technologie (2 cíle)
Zdravá populace	Vznik a rozvoj chorob (14 cílů)
	Nové diagnostické a terapeutické metody (15 cílů)
	Epidemiologie a prevence nejzávažnějších chorob (12 cílů)
Bezpečná společnost	Bezpečnost občanů (5 cílů)
	Bezpečnost kritických infrastruktur a zdrojů (7 cílů)
	Krizové řízení a bezpečnostní (9 cílů) Obrana, obranyschopnost a politika nasazení ozbrojených sil (4 cíle)

Dokument Národní priority VaVal kromě podrobného popisu jednotlivých priorit a cílů dále obsahuje návrh systémových opatření, která jsou nezbytná pro samotné umožnění realizaci stanovených priorit a jejich cílů, i předpokládané dělení prostředků do prioritních oblastí.

Navrhovaná systémová opatření jsou:

1. Prostředí pro VaVal
 - 1.1. Zajistit stabilitu prostředí pro VaVal
 - 1.2. Zvýšit efektivitu a kvalitu veřejných služeb, veřejné správy a veřejných politik
 - 1.3. Zajistit strategické řízení VaVal v ČR
 - 1.4. Zajistit otevřený a flexibilní trh práce
2. Státní intervence v oblasti VaVal
 - 2.1. Podporou z veřejných zdrojů přednostně směřovat na stanovené prioritní oblasti
 - 2.2. Podporovat a realizovat projekty, které mají největší potenciál k dosažení stěžejních cílů
 - 2.3. Podporovat inovační proces jako celek
 - 2.4. Posílit spolupráci mezi akademickým výzkumem, vysokými školami, aplikovaným výzkumem a aplikační sférou
 - 2.5. Důsledně ex ante a ex post hodnotit programy a podpořené projekty
 - 2.6. V podporovaných projektech položit důraz na diseminaci jejich výsledků, včetně popularizace
3. Zajištění kvalifikovaných lidských zdrojů pro VaVal
 - 3.1. Zvýšit kvalitu vzdělávání na všech stupních škol
 - 3.2. Sledovat a vyhodnocovat kvalitu vzdělávání na všech úrovních
 - 3.3. Rozvíjet systém celoživotního vzdělávání podle potřeb znalostní společnosti
 - 3.4. Vytvářet účinné programy mobility
 - 3.5. Účinně využívat finančních prostředků ze strukturálních fondů pro zlepšení kvality lidských zdrojů
4. Zajištění vazeb na mezinárodní aktivity VaVal ve stanovených prioritních oblastech
 - 4.1. Využívat velké výzkumné infrastruktury v zahraničí
 - 4.2. Podporovat zapojení výzkumných týmů z ČR do mezinárodního výzkumu

Předpokládané dělení prostředků, které by mělo zohledňovat společenskou potřebnost, současný stav výzkumu a jeho potenciál, nákladovost a rozsah prioritní oblasti a zapojení soukromého sektoru, vypadá takto:

Název prioritní oblasti	Podíl finančních prostředků
Konkurenceschopná ekonomika založená na znalostech	20%
Udržitelnost energetiky a materiálových zdrojů	18%
Prostředí pro kvalitní život	18%
Sociální a kulturní výzvy	10%
Zdravá populace	20%
Bezpečná společnost	14%

6.4 RIS3 – Strategie inteligentní specializace²¹

Národní či regionální strategie inteligentní specializace ve výzkumu a inovacích (RIS3 - research and innovation strategies for smart specialisation) jsou místní agendy ekonomické transformace, které mají za úkol pět důležitých věcí:

- Soustřeďují politiky podpory a investování na klíčové národní či regionální priority, výzvy a potřeby pro rozvoj založený na znalostech, včetně opatření založených na informačních a komunikačních technologiích;
- Staví na silných stránkách každé země či regionu, konkurenčních výhodách a potenciálu pro excelenci;
- Podporují technologickou i praktickou inovaci s cílem podpořit soukromé investice;
- Vedou k plnému zapojení všech aktérů a podpoře inovací a experimentování;
- Jsou podpořené výstupy a zahrnují spolehlivé monitorovací a ověřovací systémy.

Principem, který stojí za konceptem inteligentní specializace je úvaha, že koncentrací zdrojů znalostí a jejich propojením do omezeného počtu prioritních ekonomických aktivit, se země a regiony mohou stát – a zůstat – konkurenceschopnými v globální ekonomice. Taková specializace umožní regionům vytěžit stupeň, rozsah a přesah v tvorbě a užití znalostí, které jsou důležitým motorem produktivity.

Strategie inteligentní specializace je tzv. ex-ante kondicionalitou pro čerpání evropských zdrojů v letech 2014-20. Garantem splnění této ex-ante kondicionality pro ČR je na základě národního konsensu a souhlasu EK Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“). MŠMT zahájilo přípravu RIS3 strategie ustavením tzv. RIS3 Koordinační rady sestavené

²¹ <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-pro-cr>

z odborníků zastupujících instituce hrající klíčovou roli ve formování hospodářské politiky ČR v oblasti konkurenceschopnosti, regionálního rozvoje, výzkumu, vývoje, inovací a informačních technologií. RIS3 Koordinační rada od doby svého ustavení v listopadu 2012 vykonává činnosti koordinačního a dozorčího orgánu pro přípravu a implementaci RIS3 strategie v ČR.

Strategie inteligentní specializace bude obsahovat národní RIS3 strategii a 14 regionálních strategií ve formě tzv. regionálních příloh zpracovaných pro jednotlivé kraje ČR. Na základě rozhodnutí RIS3 Koordinační rady byly vybrány "kraje" jako vhodné územní jednotky pro regionální dimenzi RIS3 strategie. Za účelem zajištění kvality při přípravě a implementaci RIS3 strategie v regionech, bude v každém kraji ustanovena „krajská koordinační platforma pro RIS3 strategii“, která bude sdružovat klíčové regionální aktéry ze všech sfér tzv. „quadruple helix“ (tj. podnikatele, zástupce VaV sféry, akademické obce a krajské správy, včetně zástupců různých zprostředkovatelských organizací, které působí v daném regionu – rozvojové agentury, vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory, inovační centra atd.)

Národní strategie inteligentní specializace České republiky

Práce na přípravě tohoto dokumentu byly zahájeny v polovině roku 2013 a pravděpodobně potrvají nejméně do poloviny roku 2014. Garantem prací v České republice je Ministerstvo mládeže, tělovýchovy a sportu.

První návrh z prosince 2013 identifikoval ve své analytické části problémy a jejich příčiny a důsledky v těchto oblastech:

1. Podnikání a inovace

1. Slabý endogenní podnikatelský sektor
2. Vysoká závislost hospodářského vývoje ČR na aktivitách zahraničních firem
3. Složitost, nestabilita a z toho pramenící administrativní náročnost regulatorního rámce podnikání, omezená účinnost strategií a nástrojů podpory

2. Výzkum a vývoj

1. Kvalita veřejného výzkumu
2. Digitální agenda a veřejný výzkum
3. Relevance veřejného výzkumu a jeho spolupráce s aplikační sférou

4. Uzavřenost výzkumného prostředí v ČR
 5. Řízení a správa (governance) v oblasti politiky VaV
3. Lidské zdroje
1. Průměrná a stále se snižující kvalita výstupů vzdělávacího systému
 2. Nefunkční systém identifikace talentů a práce s nimi
 3. Nedostatek kvalitních lidských zdrojů pro výzkum a vývoj

Tzv. Chytrá specializace je pojata takto:

„Chytrou specializaci v kontextu ČR je nutné chápat jako nástroj pro orientaci veřejných investic a vytváření vhodných rámcových podmínek v oblasti tvorby a využití znalostí a inovací, s cílem posílit konkurenční výhodu v globální ekonomice. Cílem chytré specializace je pak vytvoření unikátní kombinace kapacit, znalostí a dovedností založené na existující hospodářské struktuře ekonomiky a znalostní základně, přičemž zásadní je posilování kritické masy a také diverzifikace v rámci specializace, tj. využití existujících aktiv a znalostí pro využití v nových aplikačních oblastech.“

Specializace popisuje tzv. znalostní domény České republiky, tedy soubor poznatků a technologických dovedností s možností řady aplikací:

- materiálový výzkum,
- informační a komunikační technologie,
- elektronika a fotonika,
- pokročilé výrobní technologie
- biotechnologie a biomedicína.

Společenské výzvy mají charakter vnější a představují příležitosti pro nová řešení a tedy i uplatnění možností výše jmenovaných znalostních domén. V souladu s Národními prioritami orientovaného výzkumu se jedná o:

- Udržitelné zdroje energie a snižování energetické náročnosti
- Udržitelná zdravotní péče a stárnutí

- Snižování náročnosti na přírodní zdroje (zejm. voda a suroviny), minimalizace
- environmentálních rizik (včetně snižování emisí, dopadů globální změny klimatu, rizik
- nebezpečných látek s vlivem na zdraví)
- Bezpečnost síťových systémů a kybernetická bezpečnost
- Bezpečnost potravin a potravinová dostatečnost.

V rámci dalších prací pak dokument předpokládá upřesňování potřeb daných společenskými výzvami a možností znalostních domén tak, aby bylo možné prostředky zejména strukturálních fondů směřovat k odstraňování a nápravě problémových okruhů, tak jak byly identifikovány v analytické části. Určitým novým prvkem je pak regionální dimenze, tedy zohlednění charakteristických vlastností a možností jednotlivých regionů ČR při naplňování této strategie. V době psaní tohoto dokumentu se regionální části teprve zpracovávaly.

6.5 Kohezní politika a strukturální fondy EU

Kohezní politika Evropské unie je popsána na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj ČR, do jehož působnosti její implementace v ČR spadá:

Kohezní politika, neboli politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti, je spolu se Společnou zemědělskou politikou nejvýznamnější politikou Evropské unie. Podíl kohezní politiky z hlediska výdajů byl v programovém období 2007 - 2013 je 35,7 % z celkového rozpočtu EU - 347,410 mld. €.

Obecným cílem kohezní politiky je podle článku 174 Lisabonské smlouvy (konsolidovaného textu Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy) snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů, snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti za účelem harmonického vývoje Evropské unie.

Klíčovým nástrojem kohezní politiky jsou strukturální fondy EU a Fond soudržnosti, jejichž prostřednictvím mohou žadatelé čerpat finanční prostředky z rozpočtu EU. Česká republika měla v programovém období 2007 - 2013 možnost vyčerpat v rámci této politiky 26,7 mld.€, v období 2014 – 20 by se mělo jednat o částku 20,5 mld.€.

Jedněmi z nejvýznamnějších kapitol evropského rozpočtu v nadcházejícím období budou i ty, jež obsahují fondy zaměřené na podporu politiky soudržnosti, politiky rozvoje venkova a Společné námořní a rybářské politiky. Souhrnně se tyto fondy budou nazývat „**Evropské strukturální a investiční fondy**“, ve zkratce **ESIF**. Jedná se o dva strukturální fondy: Evropský

fond pro regionální rozvoj (ERDF/EFRR), Evropský sociální fond (ESF), dále o Fond soudržnosti (CF/FS), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD/EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (EMFF/ENRF). Náplň těchto fondů se oproti jejich současnému zaměření příliš nemění:

ERDF (Evropský fond pro regionální rozvoj) bude soustředěn zejména na podporu produktivních investic převážně pro malé a střední podniky, budování infrastruktur pro základní služby občanům a podnikatelům, investice do výzkumu a vývoje, do zajištění vnitřního potenciálu regionů a pro vytváření sítí, spolupráce a výměnu zkušeností;

- cílem **ESF (Evropský sociální fond)** je podpořit vysokou úroveň zaměstnanosti a kvalitních zaměstnání, mobilitu pracovních sil, povzbudit k vyšší úrovni vzdělávání a výcviku, podporovat rovnost pohlaví, rovné příležitosti a nediskriminaci a podpořit sociální začleňování a boj s chudobou;
- **FS (Fond soudržnosti)** bude zacílen na investice do infrastruktury v oblastech životního prostředí, dopravní infrastruktury evropského významu a efektivního využívání energie;
- cílem **EZFRV (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)** je podpora konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelné nakládání s přírodními zdroji a vyvážený rozvoj venkovských území;
- podpora **ENRF (Evropský námořní a rybářský fond)** bude v ČR zaměřena na podporu akvakultury, která bude konkurenceschopná, životaschopná a sociálně i environmentálně udržitelná, a podpoří rozvoj území.

Jedním z výchozích podkladů, který byl zpracován proto, aby byly stanoveny cíle, pro jejichž plnění bude Česká republika využívat prostředky strukturálních fondů EU, je dokument Souhrnný návrh zaměření budoucí kohezní politiky EU po roce 2013 v podmínkách České republiky, obsahující i návrh rozvojových priorit pro čerpání fondů EU po roce 2013, který v roce 2011 zpracovalo Ministerstvo pro místní rozvoj a po té byl projednán vládou. Těmito cíli jsou tzv. Národní rozvojové priority:

- Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky
- Rozvoj páteří infrastruktury
- Zvyšování kvality a efektivity veřejné správy
- Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví

- Integrovaný rozvoj území

Problematika výzkumu a vývoje je řešena v první z vyjmenovaných priorit, která je členěna do čtyř tématických oblastí:

1. Podpora podnikání
2. Podpora růstu založeného na inovacích a výsledcích výzkumu a vývoje
3. Fungující trh práce jako předpoklad konkurenceschopné ekonomiky
4. Zvyšování kvality vzdělávání

K naplňování cílů kohezní politiky jsou určeny strukturální fondy, jejichž prostředky jsou na národní úrovni rozdělovány prostřednictvím operačních programů, které mají obvykle v působnosti příslušná ministerstva. Pro období 2014 – 20 je pro Českou republiku schváleno deset tématických operačních programů:

1. Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, řízený Ministerstvem průmyslu a obchodu;
2. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy;
3. Operační program Zaměstnanost, řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí;
4. Operační program Doprava, řízený Ministerstvem dopravy;
5. Operační program Životní prostředí, řízený Ministerstvem životního prostředí;
6. Integrovaný regionální operační program, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
7. Operační program Praha - pól růstu ČR, řízený Magistrátem hlavního města Prahy;
8. Operační program Technická pomoc, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
9. Operační program Rybářství 2014-2020, řízený Ministerstvem zemědělství;
10. Program rozvoje venkova, řízený Ministerstvem zemědělství;

pět programů přeshraniční spolupráce:

1. Operační program přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;

2. Operační program přeshraniční spolupráce mezi **Slovenskou republikou a Českou republikou**, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
3. Operační program přeshraniční spolupráce mezi **Rakouskou republikou a Českou republikou**, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
4. Operační program přeshraniční spolupráce mezi **Svobodným státem Bavorsko a Českou republikou**, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
5. Operační program přeshraniční spolupráce mezi **Svobodným státem Sasko a Českou republikou**, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;

a tři programy nadnárodní a meziregionální spolupráce:

1. Operační program **nadnárodní spolupráce Central Europe**, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj;
2. Operační program **nadnárodní spolupráce Danube**, koordinovaný na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj (schválen dodatečně usnesením vlády ČR č. 447 ze dne 12. června 2013);
3. Operační programy **meziregionální spolupráce**, koordinované na území České republiky Ministerstvem pro místní rozvoj.

Z hlediska podpory výzkumu a vývoje jsou klíčové programy Výzkum, vývoj a vzdělávání, Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. V o něco menší míře pak v minulém programovém období podporovaly výzkum a vývoj programy přeshraniční spolupráce a také programy nadnárodní spolupráce. O těchto programech bude pojednáno v samostatných kapitolách.

7. HLAVNÍ POSKYTOVATELÉ PODPORY VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ V ČR

7.1 Grantová agentura České republiky

Webové stránky: www.gacr.cz

Grantová agentura České republiky (GA ČR) zahájila svoji činnost v roce 1993. Je nezávislou státní institucí podporující základní vědecký výzkum v České republice. V rámci vyhlášených programů poskytuje finanční podporu na vědecké projekty jak pro erudované vědce a týmy, tak pro mladé a začínající vědecké pracovníky. Dále financuje bilaterální projekty a projekty řešené v rámci evropských mezinárodních programů. Ročně se o granty GA ČR uchází kolem 3000 navrhovatelů, z nichž zhruba jedna čtvrtina grant získá.

Cíle GA ČR:

- V rámci veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji financovat vědecké projekty základního výzkumu s vysokým potenciálem pro dosažení výsledků světové úrovně.
- Podporovat a dále rozšiřovat mezinárodní vědeckou spolupráci v základním výzkumu.
- Přispívat k vytváření atraktivních podmínek pro profesní dráhu mladých a začínajících vědeckých pracovníků.
- Dbát na to, aby svěřené prostředky byly využívány co nejúčelněji k prospěchu české vědy.
- Pro navrhovatele i řešitele projektů vytvářet v rámci platných zákonů co nejlepší podmínky pro administrativní zpracování žádostí a projektů.

GA ČR poskytuje účelovou podporu na řešení grantových projektů v rámci skupin grantových projektů:

- **standardní grantové projekty**, ve kterých jsou podporovány projekty zaměřené na základní výzkum,
- **postdoktorské grantové projekty**, jejichž smyslem je podpora projektů základního výzkumu mladých vědeckých pracovníků,
- **juniorské granty**, které jsou zaměřeny na vytvoření příležitosti pro excelentní mladé vědecké pracovníky s cílem vybudovat si nezávislou skupinu s několika spolupracovníky a moderním vybavením, které oživí současnou strukturu základního výzkumu v ČR,

- **mezinárodní grantové projekty (bilaterální)**, které jsou zaměřeny na podporu mezinárodní spolupráce v základním výzkumu; na základě bilaterálních dohod mezi agenturami jsou návrhy projektů posuzovány nezávisle u obou národních agentur,
- **mezinárodní grantové projekty „LA granty“ hodnocené s využitím principu „Lead Agency“**, jsou zaměřeny na podporu mezinárodní spolupráce v základním výzkumu; na základě dohod mezi agenturami jsou návrhy projektů posuzovány pouze u jedné z národních agentur, druhá výsledky posuzování přijímá,
- **projekty na podporu excelence v základním výzkumu**, které jsou zaměřeny na špičkový základní výzkum, pro jehož uskutečnění nelze vytvořit podmínky v rámci existujících skupin grantových projektů GA ČR,
- **EUROCORES**, kde se jedná o podporu účasti v mezinárodních programech Eurocores, koordinovaných European Science Foundation.

7.2 Technologická agentura České republiky

Webové stránky: www.tacr.cz

Technologická agentura ČR je organizační složkou státu, která byla zřízena v roce 2009 zákonem č. 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Ustavení TA ČR bylo jedním z důležitých implementačních kroků Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací. Technologická agentura ČR centralizuje státní podporu aplikovaného výzkumu a vývoje, která byla do té doby roztržena mezi velký počet poskytovatelů.

Podle zákona č. 130/2002 Sb. TA ČR zabezpečuje:

- přípravu a realizaci programů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací včetně programů pro potřeby státní správy, veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích na podporu projektů a zadávání veřejných zakázek,
- hodnocení a výběr návrhů programových projektů,
- poskytování účelové podpory na řešení programových projektů na základě smluv o poskytnutí podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory,
- kontrolu plnění smluv o poskytnutí podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory a čerpání účelové podpory,
- hodnocení a kontrolu průběhu řešení a plnění cílů programových projektů a kontrolu jimi dosažených výsledků,

- zpracování návrhu výdajů Technologické agentury ČR a zpráv o její činnosti,
- poradenství řešitelům projektů a uživatelům výsledků aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, zejména v oblasti právní, finanční a ochrany duševního vlastnictví,
- podporu komunikace mezi výzkumnými organizacemi a soukromým sektorem a podílové financování programových projektů,
- jedná s příslušnými orgány České republiky nebo Evropské unie v otázce posuzování slučitelnosti poskytované podpory se společným trhem,
- spolupráci s obdobnými zahraničními agenturami

TA ČR poskytuje podporu na řešení projektů prostřednictvím programů:

Alfa - Program ALFA se zaměřuje na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje zejména v oblasti progresivních technologií, materiálů a systémů, energetických zdrojů a ochrany a tvorby životního prostředí a dále v oblasti udržitelného rozvoje dopravy. Získané poznatky, aplikované v podobě inovací, povedou k posílení výkonnosti ekonomických subjektů, růstu konkurenceschopnosti hospodářství a společnosti České republiky. Zvýší se tak kvalita života obyvatel a celková kvalita životního prostředí.

Program ALFA je rozdělen do 3 podprogramů:

1. Progresivní technologie, materiály a systémy
2. Energetické zdroje a ochrana a tvorba životního prostředí
3. Udržitelný rozvoj dopravy

Příjemci podpory na projekt mohou být samostatné podnikatelské subjekty (právnícké i fyzické osoby) i výzkumné organizace, v programu ALFA budou zejména podporovány jejich společné projekty.

Beta - Program veřejných zakázek ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích pro potřeby státní správy „BETA“ (dále jen „program BETA“) byl schválen usnesením vlády ze dne 19. ledna 2011 č. 54.

TA ČR bude v programu BETA od 31. ledna 2013 zadávat veřejné zakázky pro následující orgány státní správy:

- Český báňský úřad;

- Český úřad zeměměřický a katastrální;
- Ministerstvo dopravy;
- Ministerstvo práce a sociálních věcí;
- Ministerstvo průmyslu a obchodu;
- Ministerstvo pro místní rozvoj;
- Ministerstvo vnitra;
- Ministerstvo zahraničních věcí;
- Ministerstvo životního prostředí;
- Státní úřad pro jadernou bezpečnost;
- další poskytovatele v oblasti realizace programů výzkumu a vývoje.

Projekty v programu BETA mohou předkládat podniky i výzkumné organizace, které splní definici uchazeče dle § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen „zákon č. 130/2002 Sb.“) a definici dodavatele uvedenou v § 17 odst. 1 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb.

Gama - Program je zaměřen na podporu ověření výsledků aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje (dále jen „VaV“) z hlediska jejich praktického uplatnění a na přípravu jejich následného komerčního využití. Hlavním cílem programu je podpořit a významně zefektivnit transformaci výsledků VaV, dosažených ve výzkumných organizacích a/nebo ve spolupráci mezi výzkumnými organizacemi a podniky, do podoby praktické aplikace umožňující jejich komerční využití a podpořit tak jejich zavedení do praxe.

Program je rozdělen na dva podprogramy s odlišným způsobem realizace i příjemci podpory.

Podprogram 1 je zaměřen na podporu ověření praktické využitelnosti výsledků VaV, které vznikají ve výzkumných organizacích a mají vysoký potenciál pro uplatnění v nových nebo zdokonalených produktech, výrobních postupech nebo službách s vysokou přidanou hodnotou a vysokou pravděpodobností posílení konkurenceschopnosti. Podprogram 1 je orientován rovněž na systémovou podporu fáze VaV, počínající dosažením prakticky využitelného výsledku VaV a končící ověřením možností jeho komerčního využití ve formě modelu, funkčního vzorku či prototypu. Příjemci mohou být pouze výzkumné organizace.

Podprogram 2 je zaměřen na podporu projektů aplikovaného výzkumu a zejména experimentálního vývoje vedoucích prokazatelně ke komercializaci získaných výsledků, která však již nebude podporována. Jedná se o podporu projektů zahrnujících dokončení funkčního prototypu, ověření jeho vlastností, ověření zkušební série a posouzení veškerých technologických, ekonomických, sociálních, zdravotních a dalších dopadů inovovaného výrobku resp. služby. Příjemci mohou být pouze podniky. Výzkumné organizace se mohou účastnit jako další účastníci projektu.

Delta - Program podpory spolupráce v aplikovaném výzkumu a experimentálním vývoji prostřednictvím společných projektů technologických a inovačních agentur DELTA (dále jen „program DELTA“) byl schválen usnesením vlády České republiky ze dne 28. srpna 2013 č. 668.

Program DELTA je zaměřen na podporu spolupráce v aplikovaném výzkumu a experimentálním vývoji prostřednictvím společných projektů podniků a výzkumných organizací podporovaných Technologickou agenturou české republiky (dále jen „TA ČR“) a významnými zahraničními technologickými a inovačními agenturami či jinými obdobnými institucemi, se kterými má/bude mít TA ČR v době vyhlášení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích (dále jen „veřejná soutěž“) navázanu spolupráci.

K 14. 2. 2014 má TA ČR navázanu spolupráci ve formě Memoranda o porozumění (MoU) s těmito institucemi: National Science Council (Taiwan), New and Renewable Energy Centre – Korea Energy Management Corporation (Korea), State Agency for Technology Innovation (Vietnamská socialistická republika), Suzhou Industrial Park Administrative Committee (Čínská lidová republika), National Centre for Research and Development (Polská republika) a se Slovenskou inovační a energetickou agenturou (Slovenská republika).

Programu DELTA se musí účastnit vždy minimálně jeden uchazeč ze země, v níž sídlí partnerská agentura a minimálně jeden uchazeč z České republiky, který je podnikem. Výzkumná organizace z České republiky splňující definici výzkumné organizace dle čl. 2.2 Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací – Úřední věstník Evropské unie C 323, 30. 12. 2006 může být uchazečem o podporu pouze v případě, že je mezi dalšími účastníky projektu minimálně jeden podnik z České republiky. Z prostředků státního rozpočtu České republiky mohou být prostřednictvím TA ČR hrazeny pouze náklady uchazečů z České republiky.

Epsilon - Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje EPSILON (dále jen „program EPSILON“) byl schválen usnesením vlády České republiky ze dne 18. prosince 2013 č. 987.

Program EPSILON je zaměřen zejména na zlepšení pozice českého a v globálním kontextu i evropského průmyslu pomocí podpory projektů aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje, jejichž výsledky mají vysoký potenciál pro rychlé uplatnění v nových produktech, výrobních postupech a službách, zejména v těchto prioritních oblastech:

- Konkurenceschopná ekonomika založená na znalostech
- Udržitelnost energetiky a materiálových zdrojů
- Prostředí pro kvalitní život

Cílem programu EPSILON je podpora projektů, jejichž výsledky mají vysoký potenciál pro rychlé uplatnění v nových produktech, výrobních postupech a službách. Nástrojem pro dosažení uvedeného cíle je naplňování Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (Priority) prostřednictvím podpory projektů, v rámci kterých budou realizovány výzkumné cíle oblastí a podoblastí daných priorit. Program je tedy založen na plnění cílů Priorit nikoliv oborově. Cíl programu směřuje k podpoře zejména průmyslových aplikací při využití nových technologií a nových materiálů v energetice, životním prostředí a dopravě. Pro účely dosažení cíle je program rozčleněn do 3 podprogramů:

- Podprogram 1 - Znalostní ekonomika
- Podprogram 2 - Energetika a materiály
- Podprogram 3 - Životní prostředí

Délka trvání programu je navržena na 11 let (2015 – 2025). Veřejná soutěž bude vyhlášena poprvé v roce 2014 se zahájením poskytování podpory v roce 2015. Následně budou veřejné soutěže vyhlašovány každoročně v letech 2015 až 2018 se zahajováním poskytování podpory v letech 2016 až 2019. Uvedená délka trvání programu je stanovena z důvodu nutnosti jeho vyhodnocení po ukončení všech projektů včetně období implementace dosažených výsledků do praxe. Z tohoto důvodu pro roky 2023 – 2025 není uveden požadavek na finanční prostředky ze státního rozpočtu.

Příjemci v programu mohou být podniky a výzkumné organizace.

Omega - Program je zaměřen na podporu projektů aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje, jejichž výsledky mají vysoký potenciál pro uplatnění v řadě oblastí celospolečenského života obyvatel České republiky. Tematické zaměření programu je v souladu s prioritami stanovenými Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 – 2015. Získané

poznatky přispějí k definování faktorů a procesů, které určují a ovlivňují fungování a rozvoj české společnosti, v kontextu probíhající evropské integrace a světové globalizace.

Hlavním cílem programu je posílení výzkumných aktivit v oblasti aplikovaných společenských věd a uplatnění výsledků těchto aktivit pro zvýšení konkurenceschopnosti České republiky, zvýšení kvality života jejích obyvatel a vyvážený socio-ekonomický rozvoj společnosti.

Při realizaci tento program předpokládá především uplatnění projektů zaměřených na aplikovaný výzkum, připouští také podporu projektů experimentálního vývoje (např. vývoj specializovaného software pro modelování či simulace ekonomických či demografických trendů, dopadů regulace či deregulace v různých odvětvích apod.).

Projekty v programu OMEGA mohou předkládat **výzkumné organizace i podniky, a to pouze právnické osoby**, které splní definici uchazeče dle zákona č. 130/2002 Sb. a Rámce společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01).

Centra kompetence - Program je zaměřen na podporu vzniku a činnosti center výzkumu, vývoje a inovací v progresivních oborech s vysokým aplikačním a inovativním potenciálem a perspektivou pro značný přínos k růstu konkurenceschopnosti České republiky.

Ve vazbě na hlavní cíl programu, kterým je zvýšení konkurenceschopnosti ČR, program proto stimuluje vytvoření a činnosti takových center výzkumu, vývoje a inovací, která budou inovativní, konkurenceschopná, dlouhodobě udržitelná, budou mít tržní potenciál a ve kterých budou soustředěny výzkumné a aplikační kapacity z veřejného a soukromého sektoru.

7.3 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Webové stránky: www.msmt.cz

MŠMT patří mezi ústřední orgány státní správy, v jejichž čele stojí člen(ka) vlády ČR. Působnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vymezuje zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR v aktuálním znění.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je ústředním orgánem státní správy mimo jiné pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti.

Národní podpora výzkumu, vývoje a inovací je realizována prostřednictvím programů

Národní program udržitelnosti I („NPU I“) - Příjemcem podpory může být výlučně výzkumná organizace v souladu se Zákonem a Nařízením, která řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky projektu.

Období trvání programu NPU I je stanoveno na léta 2013-2020. Čerpání podpory i řešení všech projektů programu NPU I musí být ukončeno nejpozději k 31. 12. 2020.

Podpořeny budou pouze víceleté projekty v délce trvání nejvýše 5 let, tj. 60 kalendářních měsíců. Řešení projektů může být zahájeno nejdříve v den nabytí účinnosti smlouvy nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory na řešení vybraného projektu a nejpozději do 60 kalendářních dnů následujících po dnu nabytí této účinnosti.

Z programu NPU I bude podporován rozvoj a udržitelnost projektů nových evropských center excellence, regionálních a dalších typů výzkumných center vybudovaných v ČR v letech 2007-2015 za finanční spoluúčasti Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), jejichž hlavní činností, pro kterou byla tato Centra zřízena, je činnost v oblasti výzkumu a vývoje (dále jen „Centra“). Uvedené podmínky splňují projekty Center vybudovaných v rámci prioritních os 1 a 2 Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpl) a některé z projektů Center vybudovaných v rámci prioritní osy 3 Operačního programu Praha – Konkurenceschopnost (OP PK).

Národní program udržitelnosti II („NPU II“) NPU II je určen na zajištění udržitelnosti projektů center výzkumu, experimentálního vývoje a inovací obsahujících značný podíl velké infrastruktury podle § 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 130/2002 Sb., vybudovaných realizací projektů operačních programů strukturálních fondů s náklady na vybudování převyšujícími 50 mil. EUR, která současně přesahují individuální prahové hodnoty oznamovací povinnosti. V rámci programu budou podpořeny projekty, které zajistí udržitelnost vybudovaného centra tak, aby na konci řešení projektu (po pěti letech) bylo centrum konkurenceschopné s obdobnými centry v zahraničí a bezvýhradně splňovalo požadavky kladené na projekty velkých infrastruktur a mohlo být tak dále podporováno jako velká infrastruktura.

ERC CZ - Program podpory výzkumu, experimentálního vývoje a inovací je zaměřen na podporu vysoce perspektivních a kvalitních projektů hraničního výzkumu, které uspěly v obou kolech hodnocení mezinárodních hodnotících panelů některé z výzev Evropské rady pro výzkum (7. Rámcový program, aktivita „IDEAS“), ale z důvodů nedostatků finančních prostředků nebyly dosud podpořeny a zahájeny, a uchazeč se rozhodne je zrealizovat ve výzkumné organizaci na území ČR.

Návrat - Hlavním cílem programu NÁVRAT je vytvoření podmínek k návratu špičkových pracovníků VaVal do České republiky, stimulovat zájem těchto perspektivních osobností o kvalifikovanou práci v české výzkumné sféře a stimulovat i zájem českých výzkumných organizací o tyto osobnosti. V rámci projektů programu NÁVRAT musí být zajištěny podmínky pro další rozvoj odbornosti těchto osob po jejich návratu ze zahraničí, pro jejich rychlý kariérní

růst podpořený zajištěním dostatečně kvalitního pracovního a materiálního zázemí pro jejich výzkumné aktivity.

Program NÁVRAT synergicky zohledňuje strategické cíle Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a je jeho komplementárním doplňkem.

Podpora mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoje a inovací je realizována prostřednictvím programů

COST CZ - COST je evropská spolupráce ve vědeckém a technickém výzkumu (The European Co-operation in Scientific and Technical Research). COST zajišťuje koordinaci výzkumu formou tzv. sladěných evropských akcí - ACTION. COST patří mezi unikátní evropské a světové koordinační mechanismy, které nemají jinde než v Evropě obdobu. COST byl založen rozhodnutím konference ministrů odpovědných za oblast výzkumu a vývoje některých evropských zemí v roce 1971 ve Vídni. Česká a Slovenská federativní republika se stala členem v roce 1991 a Česká republika v roce 1993. Členy programu COST jsou jednotlivé státy a ne samostatné instituce.

Odbor financování mezinárodních programů výzkumu MŠMT (odbor 36) provádí administrativní řízení programu COST, zajišťuje podpisy Memorand of Understanding, mezinárodní vztahy v rámci COST, členství ve Výboru vysokých představitelů COST a služby národního koordinátora COST směrem k sekretariátu COST v Bruselu. Odbor rovněž administruje veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji na podporu projektů COST.

Česko-norský výzkumný program významnou měrou přispívá k rozvoji a podpoře vědy a výzkumu prostřednictvím spolupráce mezi českými a norskými institucemi ve vybraných oblastech a finančně podporuje tvorbu nových vědeckých znalostí a kvalitních výsledků prostřednictvím bilaterálních vědeckovýzkumných projektů základního a aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje.

Program je plně ve shodě s aktuálními strategiemi EU, jako je EUROPE 2020 a nově připravovaný program výzkumu a vývoje HORIZON 2020. Realizace programu zvýší mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji a přispěje k naplnění cílů Evropského výzkumného prostoru.

Prioritními oblastmi mezinárodní bilaterální spolupráce jsou:

1. sociální a humanitní vědy

2. zdraví

3. Životní prostředí

Cílovou skupinou jsou výzkumné organizace definované Rámcem společenství pro veřejnou podporu výzkumu, vývoje a inovací a malé a střední podniky spolupracující s výzkumnou organizací, podle definice tamtéž. Příjemcem podpory bude český subjekt, každého projektu se musí zúčastnit alespoň jeden účastník z české strany a alespoň jeden účastník z norské strany na principu rovného partnerství.

EUPRO II: EURPO II je program na podporu infrastruktury sloužící mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji. Finanční prostředky se použijí na přípravu návrhu projektů pro jednotlivé výzkumné programy rámcových programů, bilaterální aktivity mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji založené na dvoustranných mezivládních smlouvách o vědeckotechnické spolupráci, na přípravu periodických věcných a finančních zpráv a dalších činností pro podporu úspěšné účasti českých výzkumných pracovišť ve výše uvedených aktivitách mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji.

Uchazeči o účelovou podporu z veřejných prostředků programu EUPRO II jsou veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce a další výzkumné subjekty a jejich sdružení, které lze kvalifikovat jako výzkumné organizace podle článku 2.2. písm. d) Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01).

EUREKA - Mezinárodní program EUREKA (European Network for Market-oriented, Industrial R&D) je mezivládní iniciativou, nezávislou na aktivitách EU v oblasti podpory výzkumu a vývoje, zaměřenou na podporu průmyslových firem, výzkumných ústavů a univerzit, které společně řeší evropské projekty zaměřené na výzkum a vývoj inovačních produktů, procesů a služeb.

Cílem programu EUREKA CZ (LF) je poskytnutím účelové podpory projektům, které získaly statut EUREKA, podpořit mezinárodní spolupráci v aplikovaném výzkumu, růst konkurenceschopnosti českých firem a vytváření nových inovovaných produktů a služeb. Koordinace účasti České republiky a českých organizací v programu EUREKA je, obdobně jako ve všech členských zemích programu EUREKA, zabezpečována Sekretariátem Národního programového koordinátora. Podrobné informace o programu mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji EUREKA jsou dostupné na webových stránkách v síti Internet na adrese <http://www.msmt-vyzkum.cz>.

Program EUREKA je jedním z nástrojů evropské strategie a spolupráce v oblasti aplikovaného a průmyslového výzkumu a inovačních aktivit. Cílem programu je podporovat mezinárodní spolupráci mezi evropskými průmyslovými podniky, výzkumnými ústavy a vysokými školami a vytvářet tak podmínky pro zvyšování výkonnosti a konkurence schopnosti evropského průmyslu a rozvoj jeho společné infrastruktury.

Program EUREKA vznikl v roce 1985 a nyní sdružuje spolupráci 40 členských zemí a Komise EU. Některé další země mají statut přidruženého členství. Česká republika je řádným členem od roku 1995 a řadí se mezi nejaktivnější členské země.

Zaměření projektů:

Projekty EUREKA jsou orientovány na oblasti soukromého i veřejného sektoru. Jejich výstupem musí být nové špičkové výrobky, technologie nebo služby, schopné komerčního využití. Rámcově jsou projekty EUREKA zaměřeny na oblasti:

- Informační technologie
- Nové materiály
- Životní prostředí
- Biotechnologie a medicínské technologie
- Robotika a automatizace
- Komunikační technologie
- Energetika
- Doprava
- Lasery

EUROSTARS - je evropský program výzkumu a vývoje, který poskytuje možnost spolufinancování projektů z rozpočtu Evropského společenství. Jedná se o podporu založenou na pravidlech programu EUREKA a H2020.

Program Eurostars 2 je zaměřen na podporu malých a středních podniků podle definice EU, které vedle své výrobní, nebo servisní činnosti provádějí vlastní činnost ve výzkumu a vývoje.

- Řešitelský subjekt musí mít ve své činnosti výzkum a vývoj, který zaujímá nejméně 10% ročního obrátu, nebo nejméně 10% zaměstnanců, kteří se zabývají výzkumem a vývojem.
- *Financování projektů Eurostars 2 je společně prováděno z národních finančních prostředků a z rozpočtu H2020 pro výzkum a vývoj.*

- *Program Eurostars 2 a jeho jednotlivé projekty využívají mechanismus programu EUREKA*

Do programu Eurostars 2 je celkem zapojeno 33 členských zemí programu EUREKA:

Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Holandsko, Chorvatsko, Irsko, Island, Itálie, Izrael, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko a Velká Británie.

GESHER / MOST - Program mezinárodní spolupráce GESHER/MOST je vyhlašován k provádění Dohody mezi vládou České republiky a vládou Státu Izrael o dvoustranné spolupráci při podpoře průmyslového výzkumu a vývoje v soukromé sféře. Cílem programu je poskytnutím institucionální podpory projektům podpořit mezinárodní dvoustrannou spolupráci podniků obou smluvních stran v průmyslovém výzkumu a experimentálním vývoji v oblasti:

- Informačních a komunikačních technologií,
- Udržitelných a čistých technologií,
- Bio-Agro – zemědělských a potravinářských technologií,
- Biotechnologie a lékařské techniky,
- Strojírenství (nové materiály, nanotechnologie, kybernetika a robotika),

a tím podpořit mezinárodní spolupráci v aplikovaném výzkumu, růst konkurenceschopnosti českých firem a vytváření nových inovovaných produktů a služeb.

INGO II - Cílem programu mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji INGO II (LG) je umožnit účast českých vědeckých pracovišť ve výzkumných programech prováděných špičkovými nevládními organizacemi výzkumu a účast českých vědeckých osobností řídicích orgánech mezinárodních vědeckých organizací.

Cílem podprogramu INGO II – INFRA je usnadnit výzkumnou spolupráci českých vědeckých pracovišť se špičkovými evropskými a mimoevropskými nevládními mezinárodními organizacemi výzkumu financováním poplatků za účast v mezinárodních projektech výzkumu a vývoje nevládních mezinárodních organizací výzkumu a podporou prováděného výzkumu.

Cílem podprogramu INGO II – POPLATEK je posílit zastoupení českých vědců v řídicích orgánech odborných mezinárodních společností.

Komise J. Williama Fulbrighta v České republice - Hlavním cílem Komise J. Williama Fulbrighta je podpora vzdělávacích, vědeckých a kulturních výměn mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými. Komise administruje aktivity zahrnující stipendia, granty a další programy pro studium, výuku a výzkum v České republice a Spojených státech amerických. Správa těchto programů zahrnuje přijímání návrhů, organizaci výběrových řízení, zajišťování pobytů českých stipendistů ve Spojených státech amerických a výběr a péči o americké stipendisty pobývající v České republice.

KONTAKT II - Podpora z veřejných prostředků v programu KONTAKT II je určena na podporu individuálních projektů mezinárodní dvoustranné spolupráce ve výzkumu a vývoji, se zvláštním důrazem na bilaterální spolupráci se státy mimo Evropskou unii. Formálním podkladem pro navázání spolupráce je naplňování specifické mezivládní dohody o vědeckotechnické spolupráci nebo mezivládní dohody, která zahrnuje mimo jiné také část o spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje (např. tzv. kulturní dohody aj.).

Program KONTAKT II bude zaměřen zejména (nikoliv výlučně) na podporu mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji se státy mimo EU. Důvodem je jednak dostatek existujících možností spolupráce se členskými státy EU, jednak postupná realizace aktivit založených na společném programování²² (multilaterálních na úrovni ES, tak bilaterálních nebo trilaterálních).

Vzhledem k plnému členství České republiky v EU již od roku 2004 a možnostem zapojení České republiky do všech aktivit EU založených na Smlouvě o založení Evropských společenství a budování Evropského výzkumného prostoru, které mají své vlastní způsoby podpory, potřebuje Česká republika více rozvíjet spolupráci se státy, které nejsou členy EU, např. Ruskem, Japonskem, Jižní Koreou, Izraelem, USA. Jako perspektivní jsou i další státy – Indie, Jihoafrická republika, Argentina, Chile. Pro podporu spolupráce ve výzkumu a vývoji s těmito státy další možnosti nejsou.

MOBILITY: Cílem MOBILITY je podpořit dvoustrannou mezinárodní spolupráci v základním výzkumu výzkumných institucí České republiky s obdobnými institucemi druhé smluvní strany podporou vzniku nových kontaktů a spoluprací a udržení stávajících kontaktů. Projekty aktivity mezinárodní spolupráce MOBILITY jsou zpravidla dvouleté. Česká strana prosazuje zásadu, že poskytnutí institucionální podpory projektům jednoho týmu by se mělo opakovat nejvýše třikrát po sobě. I s ohledem na předchozí uspořádání této spolupráce považujeme šestileté období jako dostatečnou dobu pro navázání a rozvoj bilaterální spolupráce a pro vznik společného

²² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Cesta ke společnému plánování ve výzkumu: spolupráce při účinnějším řešení společných úkolů (KOM(2008) 468 konečné znění). Sdělení Komise „Cesta ke společnému plánování ve výzkumu: spolupráce při účinnějším řešení společných úkolů“ – přijetí závěrů Rady (16014/08).

týmu a přípravu společného projektu určeného k finanční podpoře z jiných zdrojů. Cílem tedy není, vzhledem k omezenému množství finančních prostředků a náročně

Do celkového počtu tří podpořených projektů jednoho týmu se v tomto případě počítají i společné projekty z období předcházejícímu vyhlášení aktivity MOBILITY (tj. projekty, které získaly podporu již v období 2010- 2011, 2009-2010 a případně i 2008-2009). MOBILITY)administrativě, podporovat dlouhodobé, opakované výjezdy českých výzkumných pracovníků a pracovníků do zahraničí. Nepodporují se rovněž cesty na konference, zahraniční semináře a podobně.

Institucionální podpora poskytovaná v aktivitě MOBILITY je určena na financování projektů mobility výzkumných pracovníků a pracovníků. Touto aktivitou se provádějí mezivládní dohody o vědeckotechnické spolupráci, které uzavřela Česká republika s partnerskými státy. Ucházet se o institucionální podporu z veřejných prostředků v rámci aktivity MOBILITY mohou fyzické i právnické osoby, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce a další výzkumné subjekty, které lze kvalifikovat jako výzkumné organizace podle článku 2.2. písm. d) Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01).

Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Rakousko, Německo, Francie a Argentina

Středoevropská iniciativa – SEI - Středoevropská iniciativa (Central European Initiative - CEI/SEI) je regionální sdružení 18 států, které se zaměřuje na rozvoj spolupráce členských zemí a podporuje ty, které nejsou členskými státy Evropské unie, při jejich začleňování do procesu evropské integrace. Napomáhá procesu jejich transformace, jakož i rozvoji regionální spolupráce v řadě tematických oblastí.

Středoevropská iniciativa připravuje, zajišťuje a hodnotí národní i mezinárodní projekty. Je zaměřena na posilování soudržnosti a solidarity v Evropě a úsilí vyhnout se vzniku nových dělicích čar na kontinentu. Více informací o CEI/SEI naleznete na webových stránkách [Středoevropské iniciativy](http://www.ceinet.org/CERES) a [Ministerstva zahraničních věcí](#). www.ceinet.org/CERES

Visegradský fond - je mezinárodní organizace se sídlem v Bratislavě založená vládami zemí Visegradské skupiny (V4): České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska ve českém Štítně 9. června 2000.

Účelem fondu je zprostředkovávat a propagovat rozvoj bližší spolupráce mezi občany a institucemi v regionu stejně jako mezi regionem V4 a dalšími zeměmi, zvláště západem Balkánu a Východním partnerstvím. Nástrojem fondu je grantová podpora kulturních, vědeckých a vzdělávacích projektů, výměny mládeže, přeshraničních projektů a propagace turistiky a s pomocí programů mobility.

Rozpočet fondu (8 mil. EUR v roce 2014) se skládá z příspěvků, které stejným dílem vlády čtyř členských zemí. Fond spravuje čtyři grantové programy (malé granty, standardní granty, visegradský strategický program, visegradské strategické konference, a program Visegrad+) a samostatné programy Visegrad 4 Eastern Partnership se samostatnými schématy grantů a stipendií, program artist-in-residence a program pro university a tvorbu jejich osnov.

O granty mohou žádat nestátní neziskové organizace, města, kraje, školy a univerzity, ale i soukromé společnosti nebo fyzické osoby za podmínky, že jejich projekt se týká regionu a dále rozvíjí spolupráci mezi partnery projektu, kteří sídlí v daném regionu.

Společné technologické iniciativy Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zabezpečuje účast českých subjektů v aktivitách společných technologických iniciativ.

Společné technologické iniciativy navazují na činnosti [Evropských technologických platform](#) a implementují dlouhodobé strategické výzkumné agendy, tzv. Strategic Research Agendas, definované klíčovými účastníky inovačního cyklu ve spolupráci s Evropskou komisí. Za účelem implementace těchto strategických výzkumných agend vznikly roku 2008 první Joint Technology Initiatives - Joint Undertakings, které představují nezávislé právní subjekty založené v souladu s čl. 187 Smlouvy o fungování Evropské unie a sdružují orgány Evropské komise, členské státy, výzkumné organizace, podniky a další subjekty sdružené ve věcně příslušných nadnárodních asociacích. Doposud vytvořenými JTI-JU jsou:

ARTEMIS (Advanced Research and Technology for Embedded Intelligence and Systems) se zaměřuje na výzkum a vývoj v oblasti vestavěných počítačových systémů. Členy JU jsou Evropská komise, členské státy ARTEMIS a ARTEMISIA - ARTEMIS Industry Association. Zástupcem ČR v Governing Board je Ing. Jiří Kadlec, CSc. (kadlec@utia.cas.cz), Ústav teorie informace a automatizace Akademie věd ČR.

ENIAC (European Nanoelectronics Initiative Advisory Council) se zaměřuje na výzkum a vývoj v oblasti nanoelektroniky, miniaturizace a integrace elektronických zařízení a zvyšování jejich funkcionality. Členy JU jsou Evropská komise, členské státy ENIAC a AENEAS - Association for European NanoElectronics Activities. Zástupcem ČR v Governing Board je Ing. Jiří Kadlec, CSc. (kadlec@utia.cas.cz), Ústav teorie informace a automatizace Akademie věd ČR.

IMI (Innovative Medicines Initiative) se zaměřuje na farmaceutický výzkum a vývoj. Členy JU jsou Evropská komise, členské státy IMI a EFPIA - European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations. Zástupcem ČR v Member States Representatives Group je RNDr. Alexander Kratochvíl, CSc. (alexanderk@volny.cz), Thomayerova nemocnice.

CLEAN SKY (Aeronautics and Air Transport Joint Technology Initiative) se zaměřuje na snižování podílu letecké dopravy na emisi skleníkových plynů a její hlučnosti. Členy JU jsou Evropská komise, členské státy CLEAN SKY a podniky z oblasti leteckého průmyslu. Zástupcem ČR v Member States Representatives Group je Ing. Zbyněk Hruška (alv@alv-cr.cz), Asociace leteckých výrobců ČR.

FCH (Fuel Cells and Hydrogen Joint Technology Initiative) se zaměřuje na výzkum a vývoj technologií souvisejících s využitím palivových článků a vodíku v energetice. Členy JU jsou Evropská komise, členské státy FCH a European Fuel Cell and Hydrogen Joint Technology Initiative Industry Grouping. Zástupcem ČR v Member States Representatives Group je Prof. Dr. Ing. Karel Bouzek (Karel.Bouzek@vscht.cz), Vysoká škola chemicko-technologická v Praze.

JTI-JU mají vlastní rozpočet, vyhlašují výzvy k podávání návrhů projektů a projekty i samy financují. Alespoň 50 % nákladů spojených s výzkumnými a vývojovými aktivitami JTI je přitom hrazeno ze strany soukromého sektoru, zbytek nákladů je financován ze strany Evropské komise na základě dlouhodobého rozpočtového plánu. U JTI-JU ARTEMIS a ENIAC se poté schéma financování liší tím, že příspěvek Evropské komise dosahuje pouze 16,7 % pro projekty ARTEMIS, resp. 15 % pro projekty ENIAC z celkových uznaných nákladů projektu (nezávisle na typu podpořeného subjektu) a zbylé výdaje spojené s jeho řešením hradí samotné členské státy (popř. řešitelé projektů).

8. STRUKTURÁLNÍ FONDY

8.1 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV)

je víceletým tematickým programem v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT), v jehož rámci je možné v programovacím období 2014 - 2020 čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie (EU). **Cílem OP VVV je přispět k posunu České republiky (ČR) směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle,** na produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti ČR.

Klíčovým principem OP VVV je **rozvoj lidských zdrojů pro znalostní ekonomiku v sociálně soudržné společnosti**. Na něj navazuje téma **podpory kvalitního výzkumu**, pro který kvalifikovaná pracovní síla představuje klíčový vstupní faktor. Intervence v oblasti vzdělávání budou zároveň podpořeny **systémovými změnami**, které směřují ke zkvalitnění vzdělávacího systému naší země. Oblasti intervencí OP VVV zahrnují:

- a. **Podporu rovnosti a kvality ve vzdělávání.**
- b. **Rozvoj lepších kompetencí pro trh práce.**
- c. **Posílení kapacit pro kvalitní výzkum a jeho přínos pro společnost.**

Prioritní oblasti a předpokládaná struktura operačního programu:

Prioritní osa 1: **Posilování kapacit pro kvalitní veřejný výzkum**

Investiční priorita 1, Specifické cíle:

- 1. Posílit excelenci ve výzkumu
- 2. Zlepšit podmínky pro kvalitní výzkum na vysokých školách a výuku spojenou s výzkumem

Prioritní osa 2: **Rozvoj podmínek pro využití výzkumu jako zdroje dlouhodobé konkurenční výhody**

Investiční priorita 1, Specifické cíle:

- 1. Posílit orientaci výzkumu na prioritní oblasti společenských výzev včetně průřezových technologií
- 2. Zvýšit spolupráci výzkumných organizací s aplikační sférou vedoucí k efektivnímu využití výsledků výzkumu v praxi

3. Iniciovat a rozvinout proces inteligentní specializace v regionech

Prioritní osa 3: **Rozvoj vysokých škol**

Investiční priorita 1, Specifické cíle:

1. Zvýšení kvality vzdělávání na vysokých školách a jeho relevance pro potřeby trhu práce
2. Zvýšení účasti na vysokoškolském vzdělávání prostřednictvím snížení studijní neúspěšnosti a podpory studentů se specifickými potřebami
3. Zatraktivnit celoživotní vzdělávání na vysokých školách a zvýšit účast, zejména v rámci dospělé populace
4. Nastavení a rozvoj systému hodnocení kvality a strategického řízení vysokých škol

Investiční priorita 2, Specifické cíle:

1. Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury na vysokých školách za účelem profilace vysokých škol, zlepšení přístupu znevýhodněných skupin a zvýšení otevřenosti vysokých škol pro potřeby celoživotního vzdělávání

Prioritní osa 4: **Podpora celoživotního učení a rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání**

Investiční priorita 1, Specifické cíle:

1. Rozvoj inkluzivního vzdělávání
2. Zvýšení kvality a otevřenosti předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ
3. Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích
4. Rozvoj systému hodnocení kvality a strategického řízení ve vzdělávání
5. Zkvalitnění pregraduální přípravy pedagogických pracovníků

Investiční priorita 2, Specifické cíle:

1. Zvyšování kvality odborného vzdělávání včetně posílení jeho relevance pro trh práce
2. Propojení počátečního a dalšího vzdělávání

8.2 Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK)

je zaměřen na (1) **Zvýšení počtu firem schopných posunovat či alespoň dosahovat technologickou hranici ve svém oboru**, přičemž důraz bude kladen na rozvoj podnikových výzkumných, vývojových a inovačních kapacit a jejich propojení s okolním prostředím. (2) **Rozvoj podnikání a inovací v oborech s nižší znalostní intenzitou**, který se soustředí zejména na podporu realizace nových podnikatelských záměrů, včetně rozvoje služeb vedoucích ke zvýšení konkurenční výhody jednotlivých firem v mezinárodním prostředí. (3) **Posun k energeticky účinnému, nízkouhlíkovému hospodářství** spočívající především ve zvyšování energetické účinnosti podnikatelského sektoru, využívání obnovitelných zdrojů energie, modernizaci energetické infrastruktury a zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin. (4) **Usnadnění rozvoje podnikání, služeb a přístupu ke službám státu prostřednictvím vysokorychlostního přístupu k internetu a širší nabídkou služeb informačních a komunikačních technologií**, neboť konkurenceschopnost informační společnosti je založena právě na efektivním využívání moderních služeb ICT.

V návaznosti na Dohodu o partnerství jsou v rámci Operačního programu podporovány intervence ze čtyř tematických cílů pro Evropské strukturální a investiční fondy, na něž navazují čtyři věcně zaměřené prioritní osy:

- Prioritní osa 1 Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace
- Prioritní osa 2 Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků
- Prioritní osa 3 Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin
- Prioritní osa 4 Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií

8.3 Nadnárodní spolupráce – Střední Evropa, www.central2013.eu

Webové stránky: www.central2013.eu

Operační program CENTRAL EUROPE 2020 bude navazovat na operační program nadnárodní spolupráce Střední Evropa tj. Central Europe realizovaný v současném programovém období 2007-2013. Bude realizován na území 9 států: Rakousko (celá země), Česká republika (celá země), Německo (regiony Bádensko-Württembersko, Bavorsko, Berlín, Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Sasko, Sasko-Anhaltsko), Maďarsko (celá země), Itálie (Emilia-Romagna, Furlandsko-Julské Benátsko, Ligurie, Lombardie, Piemont, autonomní

provincie Bolzano, autonomní provincie Trento, Valle d'Aosta a Benátsko), Polsko (celá země), Slovenská republika (celá země), Slovinsko (celá země) a Chorvatsko (celá země).

Strategie programu se zaměřuje na výzvy, potřeby a potenciál na nadnárodní úrovni, tj. cílem je řešení společných problémů nadnárodního významu. Do projektů se budou moci zapojit subjekty z veřejného i soukromého sektoru. Projekty jsou spolufinancovány z ERDF (EFRR) do výše 85% způsobilých výdajů. Řízením programu je, stejně jako u stávajícího programu, pověřeno Město Vídeň.

V současné době probíhá diskuse k obsahovému zaměření, z níž doposud vyplynula následující témata:

Prioritní osa 1: Spolupráce v oblasti inovací s cílem zvýšit konkurenceschopnost Střední Evropy

1.1 Zlepšit udržitelné vazby mezi aktéry systémů inovací pro posílení regionální inovační kapacity ve střední Evropě

1.2 Zlepšit znalosti a podnikatelské dovednosti s cílem podpořit hospodářské a sociální inovace ve střeoevropských regionech

Prioritní osa 2: Spolupráce v oblasti nízkouhlíkových strategií ve Střední Evropě

2.1 Vytvářet a realizovat řešení zaměřená na zvýšení energetické účinnosti a využívání energie z obnovitelných zdrojů ve veřejné infrastruktuře

2.2 Zlepšit územně založené strategie energetického plánování a politiky přispívající ke zmírňování klimatických změn

2.3 Zvýšit kapacity pro plánování mobility ve funkčních městských oblastech s cílem snížit emise CO₂

Prioritní osa 3: Spolupráce v oblasti přírodních a kulturních zdrojů pro udržitelný růst ve Střední Evropě

3.1 Rozvíjet kapacity pro integrované řízení ochrany životního prostředí s cílem zajistit ochranu a udržitelné využívání přírodního dědictví a zdrojů

3.2 Rozvíjet kapacity pro udržitelné využívání kulturního dědictví a zdrojů

3.3 Zlepšit řízení životního prostředí funkčních městských oblastí s cílem vytvořit z nich místa, kde se bude lépe žít

Prioritní osa 4: Spolupráce v oblasti dopravy s cílem zajistit lepší spojení ve Střední Evropě

4.1 Zlepšit plánování a koordinaci systémů regionální osobní dopravy s cílem zajistit lepší napojení na vnitrostátní a evropské dopravní síť

4.2 Zlepšit koordinaci mezi subjekty působícími v oblasti nákladní dopravy s cílem zvýšit využití ekologických multimodálních dopravních řešení

9. NINET & REGIONÁLNÍ KONTAKTNÍ ORGANIZACE

Webové stránky: www.ninet.cz

NINET je národní informační síť sdružující regionální a oborové kontaktní organizace z celé České republiky, které poskytují informační a konzultační služby především k rámcovým programům EU pro výzkum a vývoj. Finančně je síť podporována ze zdrojů MŠMT z programu EUPRO, její založení podporovala finančně i Evropská komise.

Národní kontaktní organizací (NKO) je Technologické centrum AV ČR, v regionech pak působí RKO, tj. Regionální kontaktní organizace. OKO jsou oborové kontaktní organizace, které jsou porůznu umístěny v Praze, Brně a Řeži.

Cílem RKO je umožnit a hlavně ulehčit prostřednictvím informační a administrativní podpory účast regionálních institucí v projektech mezinárodní spolupráce, převážně v Evropském výzkumném prostoru, a projektech bilaterální spolupráce, převážně spojování MSP, firem, institucí VaV a dalších subjektů pro tvorbu silných konsorcií, které dobře obstojí v oblasti mezinárodního výzkumu.

Služby, které RKO poskytují, patří: poskytování informací o programech, asistence při přípravě projektů, konzultace, semináře, mapování výzkumně – vývojového potenciálu regionu

Určeny jsou pro

- Vysoké školy, výzkumné a vývojové instituce, veřejné instituce
- Malé a střední podniky
- Velké průmyslové podniky
- Fyzické osoby

10. EVROPSKÁ KOMISE: HORIZON 2020

Webové stránky: www.h2020.cz, ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en

Horizon 2020 je největší program EU pro podporu výzkumu a inovací s rozpočtem téměř 80 mil. EUR na léta 2014 až 2020. Slouží jako finanční nástroj implementace Unie inovací. Spojením výzkumu a inovací program pomáhá dosažení cílů s důrazem na excelentní vědu, vedoucí postavení průmyslu a řešení společenských výzev. Cíle je zajistit Evropě vědu na světové špičce, odstranit překážky inovací a usnadnit vzájemnou spolupráci soukromé a veřejné sféry.

Priorita I: **Vynikající věda**

Priorita Vynikající věda podporuje excelentní výzkum a vytváří podmínky pro jeho provozování. Jedná se zejména o podporu vynikajících projektů hraničního výzkumu, vývoj nových a ambiciózních technologií a mobilitu vynikajících výzkumných pracovníků a špičkové infrastruktury. Priorita je rozdělena do 4 velkých oblastí:

- Evropská výzkumná rada (ERC)
- Budoucí a vznikající technologie (FET)
- Marie Skłodowska-Curie akce (MSCA)
- Evropské výzkumné infrastruktury (včetně e-infrastruktur)

Priorita II: **Vedoucí postavení evropského průmyslu**

Cílem priority Vedoucí postavení evropského průmyslu je zlepšení konkurenceschopnosti evropského průmyslu prostřednictvím:

- Průmyslových a průlomových technologií
 - Informační a komunikační technologie
 - Nanotechnologie, pokročilé materiály, pokročilá výroba a zpracování, biotechnologie
 - Vesmír
- Snazšího přístupu k rizikovému financování
- Inovací v malých a středních podnicích (MSP)

Priorita III: **Společenské výzvy**

V prioritě Společenské výzvy bude podporován výzkum, který směřuje k řešení zásadních otázek a problémů s nimiž se potýká evropská společnost - tzv. **společenských výzev** - v následujících oblastech:

- Zdraví, demografické změny a životní pohoda (wellbeing)
- Potravinové zabezpečení, udržitelné zemědělství, mořský výzkum a bioekonomika
- Zajištěná, čistá a účinná energie
- Inteligentní, ekologická a integrovaná doprava
- Ochrana klimatu, životní prostředí, účinné využívání zdrojů, suroviny
- Evropa v měnícím se světě: inkluzivní, inovativní a reflektivní společnosti
- Bezpečné společnosti: ochrana svobody a bezpečnost Evropy a jejích občanů

EIT, JRC / horizontální aktivity / EURATOM

Rozpočet programu Horizont 2020 pokryje dále:

- aktivity **Evropského inovačního a technologického institutu (EIT)**
- **Nejaderné přímé akce Společného výzkumného střediska (JRC)**
- **Šíření excelence a podpora účasti** (tzv. opatření Teaming, Twinning, Era-Chairs, Policy Support Facility)
- činnosti v aktivitě **Věda se společností a pro společnost** (budování efektivní spolupráce mezi vědou a společností)
- **EURATOM** - program Evropského společenství pro atomovou energii pro výzkum a odbornou přípravu

11. LITERATURA

Pro zpracování **Kapitoly 2** byl využit zákon č. 300/1992 Sb., č. 130/2002 Sb. a návrh novely zákona o výzkumu a vývoji dostupný na: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9G8AZ56D>.

Kapitola 5 vychází z předpisu Rámec společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01) dostupný na adrese: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:323:0001:0026:cs:PDF> a návrhu nového Rámce společenství, který je dostupný zde: http://ec.europa.eu/competition/consultations/2013_state_aid_rdi/rdi_draft_framework_cs.pdf.

Kapitola 7 byla zpracována na základě dokumentů

Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Luxembourg: Publication Office of the European Union, 2011.
http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/innovation-union-communication_en.pdf

Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020.

<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=682145&ad=1&attid=705455>

Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=653383&ad=1&attid=654982>

Foray, D. - Goddard, J. - Bedarrain, X. G. - Landabaso, M. - McCann, P. - Morgan, K. - Naiwelaers, C. - Ortega-Agilés, R.: Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specializations (RIS3). European Commission, 2012.
http://s3platform.irc.ec.europa.eu/c/document_library/get_file?uuid=a39fd20b-9fbc-402b-be8c-b51d03450946&groupId=10157

<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ris3-strategie-pro-cr>. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. 28.3.2014

Národní Strategie inteligentní specializace České republiky (Národní RIS3). Zpracovaná ke dni 10.12.2013, neprojednaná, neschválená. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Praha, prosinec 2013.

Při zpracování **kapitoly 8** byly převzaty informace ze stránek jednotlivých poskytovatelů:

www.gacr.cz, www.tacr.cz, www.msmt.cz.

Kapitola 9 byla zpracována na základě informací ze stránek www.strukturaln-fondy.cz a www.msmt.cz a dokumentů

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání. 2. fáze přípravy operačního programu.
30.9.2013.

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014 – 2020. Pátá verze.
Ministerstvo průmyslu a obchodu. Praha, únor 2014.

Pro **kapitulu 11 a 12** byly převzaty informace ze stránek www.h2020.cz a ec.europa.eu/research/index.cfm.

Další užitečné informace k pojednávané problematice je možné nalézt na těchto stránkách:

www.vyzkum.cz

www.evropskyvyzkum.cz

www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj

www.tc.cz

www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vvv

www.mpo.cz/cz/podpora-podnikani/vyzkum-a-vyvoj/

www.iprhelpdesk.eu

Poděkování

Tento materiál byl vytvořen v rámci projektu **Tvorba mezinárodního vědeckého týmu a zapojování do vědeckých sítí v oblasti nanotechnologií a nekonvenčního tváření materiálu CZ.1.07/2.3.00/20.0038**, který je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.